

LA ESQVELLA DE LA TORRATXA

Sumari

TEXT

Memorandum del any.
Bells pronóstichs.
Glosari.
Balans teatral de 1907.
Cosas qu' he fet durant l' any 907.

La vida política.
La visió del bibliófil.
L' any cómich.
Xarada.

IL·L·USTRACIÓ

La Solidaritat triomfant. Diputats á Corts per Barcelona (7 retratos).
La novetat davant del objectiu.
Palau de Bellas Arts.
Visitant la Exposició de Bellas Arts.
Grans festes populars.
La novetat davant del objectiu.
La Solidaritat triomfant. Senadors per Barcelona (6 retratos).
Un dels vells á un dels nous.
Els morts del any (16 retratos).
Any de bombas.
Aucells de pas (8 retratos).
L' Arrow y don Alejandro ó la joguina del any.
De la Reforma de Barcelona.

Menudencias barceloninas (doble plana en colors).
Figuras de relleu (3 retratos).
La Solidaritat triomfant. Diputats provincials per Barcelona (7 retratos).
La nota trágica.
L' espectacle mes elevat del any.
¡R. I. P.!
La novetat davant del objectiu.
Catalans ilustres (3 retratos).
Nostre pa de cada día.
Notas gráficas.
Don Domingo J. Sanllehy, arcalde de R. O. y ordinari de la Cort.
¿Cóm está la rrevolució?
La salvatjada del any.
Resúm.

ESEMBRE.—1906 (*)

16.—Mentres s' está verificant al cassino del carrer de 'n Guardia una reunió de la Junta Provincial de Unió Republicana, un grupo de lerrouxistas, apostat al davant de la porta, s' empenya en voler entrar en el local y, ab el propòsit d' impedir la celebració del acte, arma un motí, durant el qual se disparan alguns tiros.

17.—Se suïcida el veterano actor D. Isidoro Valero.

18.—L' autoritat adopta á la nit algunas precaucions, relacionadas, segons se diu, ab una suposada tentativa d' alsament carlista.

21.—Passats ja alguns mesos desde la seva instalació y quan tothom se figurava qu' estavan llestas, s' inauguran, provisionalment, mitj embastadas, las farolas eléctricas del passeig de Gracia.

22.—Ab el número 39,560, cau á Barcelona la segona sort de la rifa de Nadal (tres milións de pessetas.)

—S' obra al servey públich el kiosco de refrescos situat al encreuhament del passeig de Gracia y la Granvia.

23.—S' inaugura al carrer de Vergara el cinematógrafa *Portfoliograf*.

—Té lloch al Saló de Cent la repartició de premis á las accions meritorias, oferts per la Económica dels Amichs del País.

24.—Arriba la noticia de que ahir, en una casa de camp de prop de Rajadell, una secció de guardias civils va copar una partida carlista de 20 homes, manada pel titulat general don Guillém Moore.

—Es recullit en una escala de la rambla de las Flors un objecte sospitós, que resulta ser una bomba explosiva de gran potencia.

25.—El Negociat d' Estadística Municipal fa públich que 'l número d' habitacions pera llogar existents á Barcelona el día 15 era de 3,086.

26.—Als nou anys y tres mesos d' havershi posat la primera pedra, s' inaugura ab molta solemnitat el monument erigit al immortal creador del teatro de la nostra terra, en Frederich Soler (*Serafi Pitarra*).

—Dintre del mateix urinari de la rambla de las Flors, ahont fou trobada "la del Palau de Justicia", esclata una bomba, de la que 'n resulta un ferit.

27.—Se verifica al Hospital Clínic la benedicció del edifici y consagració de la capella.

28.—Apareixen al matí nevadas totas las montanyas vehinas.

—Tornan á quedar tancadas dintre de gabias de fusta las novas farolas del passeig de Gracia.

31.—La empresa del Frontó Condal tanca las portas del establiment y 's dona de baixa en la contribució.

—Acaba la vista del famós procés de *Casa Riera*. De conformitat ab el veredicte del Jurat, son condemnats á diverses penas els acusats Soulere, Balada y Huguet.

—Arriba á última hora la noticia de que 'l Senat ha votat la amnistia á favor dels que extingeixen condemna per delictes polítichs.

1907

JANER

1.—Ab l' ingrés de sis malalts, comensa definitivament á prestar servey el nou Hospital Clínic.

—Segons datos oficials, hi ha á Barcelona, al entrar en l' any, 540,511 habitants.

3.—Deixa de sortir l' antich senmanari catalanista *Joventut*.

5.—Ab 846 socis en la llista de fundadors, s' obra 'l *Centre Nacionalista Republicà*, instalat en un local situat al darrera del Café de Novetats. El Consell Directiu queda format pels senyors: President, D. Jaume Carner; vicepresident primer, D. Joaquim Lluhi y Ris-

(*) Doném en primer terme las darreras notas del any 1906 que, com recordará el lector, no pogueren ser inclosas en el nostre últim *Memorandum*.

LA SOLIDARITAT TRIOMFANT. — DIPUTATS A CORTS PER BARCELONA

Nicolau Salmerón

Ildefons Suñol

Francisco Maciá

J. Puig y Cadafalch

sech; vicepresident segon, D. Santiago Gubern; secretari, D. Felip Rodés; vicesecretari, D. Félix Griera; tresorer, D. Francisco de A. Mas; vocals, Srs. Suñol (I. y A.), Casas Carbó, Martínez Serriñá, Plana y Escubós, Roig y Pruna y altres.

—Comensa á sortir *La Senyera*, senmanari catalá.

—Reunits numerosos elements adictes á la Solidaritat y al Sr. Salmerón, entre 'ls quals hi figuren els Srs. Corominas, Roca y Roca, Bastardas, Layret, Borrell y Sol, Roselló, Marsá, López (G.), Fargas y 'ls presidents de diversos cassinos, constitueixen la Junta Municipal d'Unió Republicana.

8.—En la sessió d'avuy, l'Ajuntament acorda estudiar la creació d'un Teatro Municipal.

9.—Un valenciá agredeix al carrer del Conde del Asalto á D. Rodrigo Soriano, que accidentalment se trobava á Barcelona.

—Mor á la Casa de Caritat, ahont estava recullit desde feya molts anys, el famós professor de clarinet, italiá d'origen, D. Artemissi Salvatori.

—Mor D. Jaume Farreras, ex-cate-dràtich d'anatomía.

11.—Mor la senyoreta Mercé Viola, actriu del Teatro Catalá.

13.—Arriba el Sr. Lerroux, al qui els seus amichs fan una acullida molt aparatosa.

—En un solar del carrer de las Cortes, cantonada al de Calabria, es colocada la primera pedra del edifici destinat á Casa Municipal de Lactancia gratuita.

—L'Academia Catalana de Filosofia celebra la seva sessió inaugural.

—Té lloch en un tinglado del moll la festa dels Jochs Florals de la Barceloneta. Obtenen premis els senyors Girbal, Prat Gaballí, Ubach y Vinyeta, Joseph Carner, Manau y altres.

14.—S'inaugura l'Associació de Lectura Catalana.

15.—Mor don Cels Xaudaró, enginyer, autor dels plans del ferrocarril de Vilanova.

16.—D. Manel Raventós es elegit president del Institut Agrícola de Sant Isidro.

17.—A conseqüència d'haver publicat el periódich *La Tralla* un article, verdaderament desdixat, titulat

Emili Junoy

J. M.ª Vallés y Ribot

Francisco Cambó

¡Era castellana!, una colla d'alborotadors assalta, entranthi pel balcó, la redacció d'aquest senmanari, y, després d'haver destruhit y cremat tot lo que hi troba, se'n va Rambla avall, llensant grans crits y disparant alguns tiros al passar pel davant de *La Veu de Catalunya*.

—Ruidosa sessió del Ajuntament, en la qual els concejals antisolidaris donan un lamentable espectacle.

18.—Son posats en llibertat, en virtut de l'amnistia votada per las Cortes, els presos Srs. Manau y Rectó que, jutjats pel Tribunal militar, extinguían condemna á la presó de Barcelona.

19.—Son denunciats els periódichs *La Tralla*, *El Poble Catalá* y *La Tribuna* y empresonats els directors dels dos primers, Srs. Farrés y Puig de Franch.

20.—Els catòlics celebren un meeting á las Arenas pera protestar contra el projecte de Lley de Associacions. Hi assisteix, entre altres personalitats, el diputat carlista senyor Mella, que ha vingut expressament de Madrit. A la sortida, entre 'ls concurrents al meeting y alguns grupos lerrouxistas que ab el propòsit de moure'ls brega els esperan á la Gran Vía, s'arma una batalla campal, durant la qual se disparan numerosos tiros, resultantne feridas deu ó dotze personas.

—A la primera hora de la tarde reventa en una escala de la rambla de Canaletas una bomba abandonada en un replá. Algunas personas qu' en aquell moment pujavan la escala quedan feridas, una d'ellas de molta gravetat.

—Permaneix durant algunas horas á Barcelona, ahont passa completament desapercbut, don Jaume de Borbón, fill de D. Carlos.

22.—Mor don Joseph Clausolles, antich ortopedista.

24.—Mor don Antoni Caba, pintor, ex-director y professor de la Escola Superior de Bellas Arts.

—*La Tralla* fa saber al públich que no sortirá més. El seu darrer número va ser el 153.

—Baix fiança, es posat en llibertat el director de *El Poble Catalá*.

—A la torre de D. Fernando Alsina, situada al costat del baixador-Ob-

servatori del funicular del Tibidabo, s'inaugura ab el títol de *Mentora* un gabinet de física, instalat en benefici de la cultura pública y compost de 103 aparatos. La estada es lliure, sense més obligació pel visitant que la d'adquirir el catàlech, que costa vinticinch céntims.

—Es reduhit á presó el director de *La Tribuna*, don Domingo Sender.

—Presentada al Ajuntament una proposició demanant la cessió del Saló de Cent pera celebrarhi una reunió á fi de tractar dels atentats terroristas y dels desordres que ab vergonyosa freqüència se produheixen en la vía pública, votan *en contra* d'ella els regidors Srs. Teixidó, Mundi, Giner de los Ríos, Moré, Oliva, Magriñá, Payá, Vila, González Prat, Batlle, Nelo, Palau, Galí, Pinilla y Valentí Camp. Y *á favor*, els Srs. Bastardas, Roca, Abadal, López, Segarra, Rubió, Rogent, Layret, Puig, Durán, Rovira, Fuster, Valls, Giralt, Fargas, Peris, Ventosa, Rahola, Pijoan, Nubiola, Cararach, Esteva y Sanllehy.

25.—Mor don Joan Soler y Rovirosa, el conegut *John* del famós "Taller Rull".

26.—El Sr. Sol y Ortega, retirat anys há de la política, publica en un diari no gayre simpátich als barceloníns y ab el pretext d'aconsellar *reflexión y tacto*, un article quina verdadera finalitat pareix molt nebulosa y que resulta un encubert atach á la Solidaritat Catalana.

—Inauguració oficial del "Centre Nacionalista Republicá.", El president, Sr. Carner, pronuncia un discurs de tons marcadament radicals.

27.—A las 6 de la tarde son descubiertas á la entrada d'una casa de la rambla de las Flors dugas bombas, de las quals s'ols ne reventa una que, per casualitat, no fa mal á ningú.

—La "Lliga Regionalista.", celebra Junta General extraordinaria.

—L' escriptor Max Bembo dona al Ateneo Barcelonés una conferencia, en la qual exposa 'l seu pensament de fundar una Escola-camp de treball pera nens y nenas desemparats.

28 —A las 5 de la tarde se troba una bomba en una entrada de la rambla del Mitj.

—Se reb la noticia de que 'l nou Govern, que presideix el Sr. Maura, confirma en el càrrech d' alcalde al Sr. Sanllehy.

—Reunió magna al Saló de Cent, convocada per la Comissió de la Solidaritat Catalana y á la qual s'hi han adherit la majoría—382—de las entitats políticas, económicas, artísticas y literarias y tota la premsa, menos *El Liberal*, *El Noticiero* y *El Progreso*. Presideix el Sr. Layret y 's prenen els convenients acorts pera tornar á Barcelona la tranquilat de que tan necessitada 's troba.

—La premsa, en general, protesta contra la crudel esmotxada de que ha sigut objecte els plátanos de la Rambla.

29.—Arriba el nou Governador Civil, D. Ángel Osorio y Gallardo.

30 —El ferrocarril eléctrich de Sarriá extén el seu servey fins al peu del funicular de Vallvidrera.

—Don Eussebi Corominas marxa á Madrid pera entregar al Sr. Salmerón el mensatge d' adhesió que, cubert de milers de firmas, li envían els republicans barceloníns.

—Examinant alguns militars en el Camp de la Bota una de las bombas recullidas el día 27, explota l' aparato y fereix al capitá d' artillería, Sr. Miquel.

31.—Mor la escriptora catalana donya María del Pilar Maspons y Labrós, coneguda ab el seudónim de *María de Bell-lloch*.

—La Junta Directiva de la Lliga Regionalista queda constituída en la següent forma: President, Sr. Rusiñol; vicepresidents, Srs. Abadal, Cambó, Durán y Ventosa y Albó (Francisco); tesorero, Sr. Pardo; contador, Sr. Castellví; secretari, Sr. Rahola (Pere); vicesecretari, Sr. Rosés.

FEBRER

1.—Els lerrouxistas celebran á la *Casa del Pueblo* una festa en homenatge á D. Emiliano Iglesias.

3.—Un grupo de societats obreras pren oficialment

LA NOVETAT DAVANT DEL OBJECTIU

Farolas eléctricas del passeig de Gracia.

Monument á Frederich Soler

(Serafí Pitarra)

posseïó de la barberia comunal *La Solidaria*, establerta al carrer de Tallers, número 17.

—Ab motiu d'haver sigut trobat al carrer d'Avinyó un objecte sospitós, s'estrena el carro municipal, habilitat provisionalment, pera la conducció de bombas.

5.—Se reb la noticia de que'l Govern ha sustret de la jurisdicció del Jurat, en las provincias de Barcelona y Girona, els delictes anarquistas.

7.—S'inaugura al carrer de Sarrí, d'Hostafranchs, la primera cantina escolar instalada pel Ajuntament.

8.—El canonge mallorquí Doctor Alcover dona una conferencia sobre la Solidaritat, que promou llargas polémicas.

—Mor don Ricardo Madalena, antich fuster-maquinista de teatros.

—En representació del Ajuntament, l'Arcalde y alguns regidors van al Hospital Militar á entregar un mensatge de simpatía al capitá Sr. Miquel, ferit al Camp de la Bota el 30 del mes passat al examinar una de las bombas recullidas á la rambla de las Flors.

10.—Mor don Manuel Durán y Bas, patrici catalá, advocat, publicista, ex-ministre y ex-senador.

—La fracció lerrouxista publica la seva candidatura pera las próximas eleccions de diputats provincials. En ella hi figuran els Srs. Ramiro Torres, Antoni Ulled, Salvi Casals, Joseph Mir y Miró, Joan Pich y Pere Villanueva.

—Numerosos solidaris barcelonins marxan á Molllet pera pendre part en la festa que aquella localitat dedica al seu arcalde D. Frederich Ros.

—Mor D. Gabriel Bañolas, regidor y tinent d'arcalde en l'any 1888.

13.—Se'n va el Governador Civil Sr. Ossorio. El sustitueix provisionalment el magistrat de l'Audiencia D. Mariano Enciso.

—Constituhida la nova Junta Directiva del Foment del Treball Nacional, quedan adjudicats els principals càrrechs de la següent manera: President, don Lluís Muntadas; vicepresident, D. Joseph Arañó y D. Eduard Calvet; tesorero, D. Lluís Portabella; secretari, D. Joaquim Albiñana.

16.—La Comissió de la Solidaritat Catalana dona al públich la seva candidatura de diputats provincials, composta dels Srs.: Don Ramón Albó, D. Santiago Gubern, D. Dionís Millán, D. Bonaventura Plaja, D. Lluís Argemí, D. Agustí Nogués y D. Baldo-mero Tona.

—S'inaugura á la ex-Casa consistorial de Sant Gervasi un dispensari mèdich municipal.

—Surt el primer número del senmanari *Metvalla*.

—Ab el pretext de commemorar l'aniversari de la mort de'n Giordano Bruno, els lerrouxistas celebren simultáneament deu *meetings*, en els quals de lo que menos se parla es del màrtir commemorat.

17.—A l'arcaldia del nové districte té lloch la entrega dels títuls de quaranta nixos gratuïts, llegats als obrers pel filántrop catalá Joan Rialp.

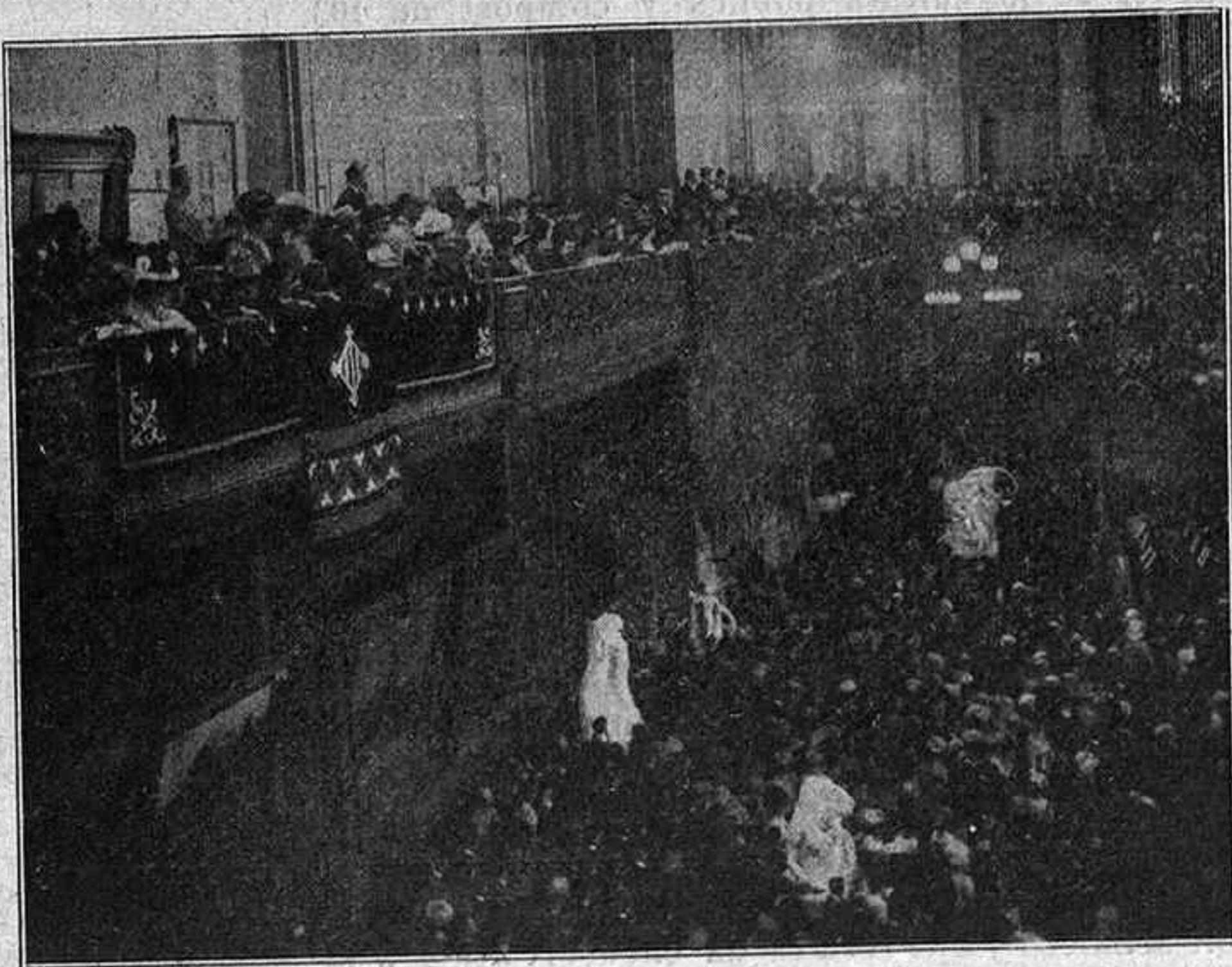
—Presidit pel Sr. Lerroux y aparentment dedicat á Giordano Bruno, té lloch al teatro Condal un *meeting* preparatori de las próximas eleccions.

18.—Arriba el Dr. Lluís Comenge, empleat á sou del Ajuntament, qui, d'ordre d'un ministre, ha passat una llarga temporada á las Canarias, combatent una epidemia que, segons sembla, hi havia en aque-llas islas.

—Torna el Governador Civil, Sr. Ossorio y Gallardo.

—Els Srs. Herreros y Marqués de Villarreal, que's proposavan atravesar els Pirineus en globo, després d'haverse alsat ab el *Vértigo*, se veuhen obli-

PALAU DE BELLAS ARTS

El gran Saló Central, en la festa inaugural de la Exposició.

gats á suspendre la excursió, á causa del vent desfavorable que reyna.

19.—El *Centre Republicá Autonomista* de Gracia celebra el "lunch de l'Amnistía," en obsequi als presos polítichs últimament llibertats.

—La policia descubreix á Sant Gervasi una fábrica de bitllets de banch italians.

—L'Arcalde suspén de sou y empleo al Dr. Comenge per haver abandonat el càrrech sense autorisació de ningú.

—Ultima sessió de la Diputació Provincial, que en breu ha de ser reconstituhida.

—Don Pompeyo Gener es nombrat auxiliar políglota del Arxíu municipal.

—L'Ajuntament acorda organisar ab 200 municipals desarmats un cos que's titulará *Guardia Urbana*.

—Segons un resúm del últim cens general, que avuy s'ha fet públich, Barcelona té 539,453 habitants, dels quals son homes 256,690 y donas 282,763. Entre uns y altrás hi figuran 3,563 extrangers y 3,640 extrangeras. Aquestas xifras, evidentment inexactas, donan idea de lo imperfecte que ha d'esser el cens barceloní.

22.—Arriba el Mtre. Siegfried Wagner, que vé á dirigir uns concerts que han de donarse al Liceo.

—Se reuneixen al Saló de Cent baix la presidencia del Sr. Layret, els representants de las 382 entitats barceloninas congregadas en aquest mateix lloch el 28 del passat Janer. Son aprobats els estatuts que han de regir la marxa d'aquesta agrupació de forsas vivas y s'elegeix la Junta de Defensa que dirigirá els seus treballs. El Sr. Zurdo de Olivares crida l'atenció de la concurrencia, armant un escándol que no sorprén á ningú.

23.—Es arrencat un corpulent plátano de la Rambla de las Flors, conegut per molta gent com l'"arbre més tort del plá de Barcelona."

—Suspén la seva publicació—número 21—el periódich femení *Or y Grana*.

—El senyor Sol y Ortega publica el seu article *Enemigos de Cataluña*, segona part, per lo que's veu, del titulat *Reflexión y tacto*.

—Se celebra al Foment una sessió necrológica, dedicada á la memoria del mestre de teixits D. Ramón Batlle.

24.—Mor D. Geroni Taulé, ex-regidor.

—El filántrop Max Bembo reuneix al Ateneo Barcelonés als intellectuals de Barcelona pera donalshi compte del seu "Projecte de reforma moral dels pobres de la ciutat."

25.—Se comensa en un tros de la rambla d' Estudis l' ensaig del enquitranat del paviment.

—Mor don Joseph Comas d' Argemir, ex regidor.

—Comensan á colocarse al passeig de Gracia las placas indicadores dels carrers, ab els noms en catalá y castellá.

27.—Don Antoni Cullaré, director de *La Tribuna*, es tancat á la presó.

—Queda constituïda en la següent forma la Junta de Defensa nombrada el día 22 al Saló de Cent per l' agrupació de societats barceloninas. President, don Eduard Calvet; vicepresidents, D. Juli Marial y don Joan Quintana; tresorer, D. Ignasi Girona; contador, D. Nicolau Boada; secretaris, Sr. Compte de Pomés y D. Joseph Oliveras.

28.—A última hora de la tarde, uns doscents homes que no han pogut obtenir á Casa la Ciutat els bonos que demanavan, invadeixen un forn del carrer de Raurich, trencant algun vidre y apoderantse d' un pa y alguns céntims.

MARS

1.—Mor D. Adolfo Brugada, ex-periodista y ex-empresari de teatros.

—Pera dictaminar sobre 'l projecte del monument que 's tracta d' eregir á n' en Pí y Margall, queda nombrat un Jurat compost dels Srs. Doménech, Blay, Reynés, Casas y Vilomara.

3.—Festejant l' acabament de la cuberta del edifici del Orfeó Catalá, se celebra en el mateix local un banquet dedicat als obrers que treballan en la construcció.

—Grans meetings electorals de Solidaritat Catalana als teatros Condal y Nou Retiro. Els lerrouxistas promouhen alguns escándols en el primer.

5.—Es posat en llibertat el director de *La Tribuna*, senyor Cullaré.

6.—De pas pera Fransa, arriba el príncep alemany Guillelm de Hohenzollern.

10.—Son trobadas al matí tres bombas; una, que reventa, al carrer de la Canuda y per lo qual es detingut un tal Joseph Forcadell; una á la Portaferrixa y un' altra á la plassa del Bonsuccés.

—Eleccions de diputats provincials. Triunfan els set candidats presentats per la Solidaritat Catalana (4 en el districte segon y 3 en el tercer.) Els lerrouxistas sóls treuhen, pel lloch de las minorias, un diputat al districte tercer. Els vots s' han distribuït en la següent forma: *Solidaris*: Millán, 18,476; Plaja, 17,326; Albó, 17,252; Gubern, 17,038; Nogués, 9,005; Tona, 8,998; Argemí, 8,951. *Lerrouxista*: Pich, 7,553.

11.—Mor D. Manel Planas y Casals, advocat, ex-diputat, ex-senador y ex-jefe dels conservadors barcelonins.

12.—Al carrer de Tres Voltas es recullida una bomba.

—Mor don Jaume Virgili, actor de la primera época del Teatro Catalá.

13.—Mor á Badalona don Vicens Bosch, fundador de la fàbrica del "Anís del Mono."

15.—Torna á obrirse al culte, després d' un sigle d' estar tancada, la ermita de Santa Madrona, situada á la montanya de Montjuich.

—El regidor Sr. Zurdo de Olivares, ofés, segons sembla, per unas líneas que li ha dedicat el senmanari *Metvalla*, va á la redacció d' aquest periódich, ahont s' arma un embolich de tiros que ocasiona alguna alarma á la Portaferrixa.

16.—Comensa á ballarse sardanas á la plassa Real.

17.—El vapor *Cambria* termina felisment la colocació del cable submarí entre Barcelona y Palma de Mallorca.

—Festa anyal de la "Colombófila," al Tibidabo, que acaba ab una gran aviada de 1900 colóms missatgers.

—Trobantse de pas á Barcelona l' escultor torto-

VISITANT LA EXPOSICIÓ DE BELLAS ARTS

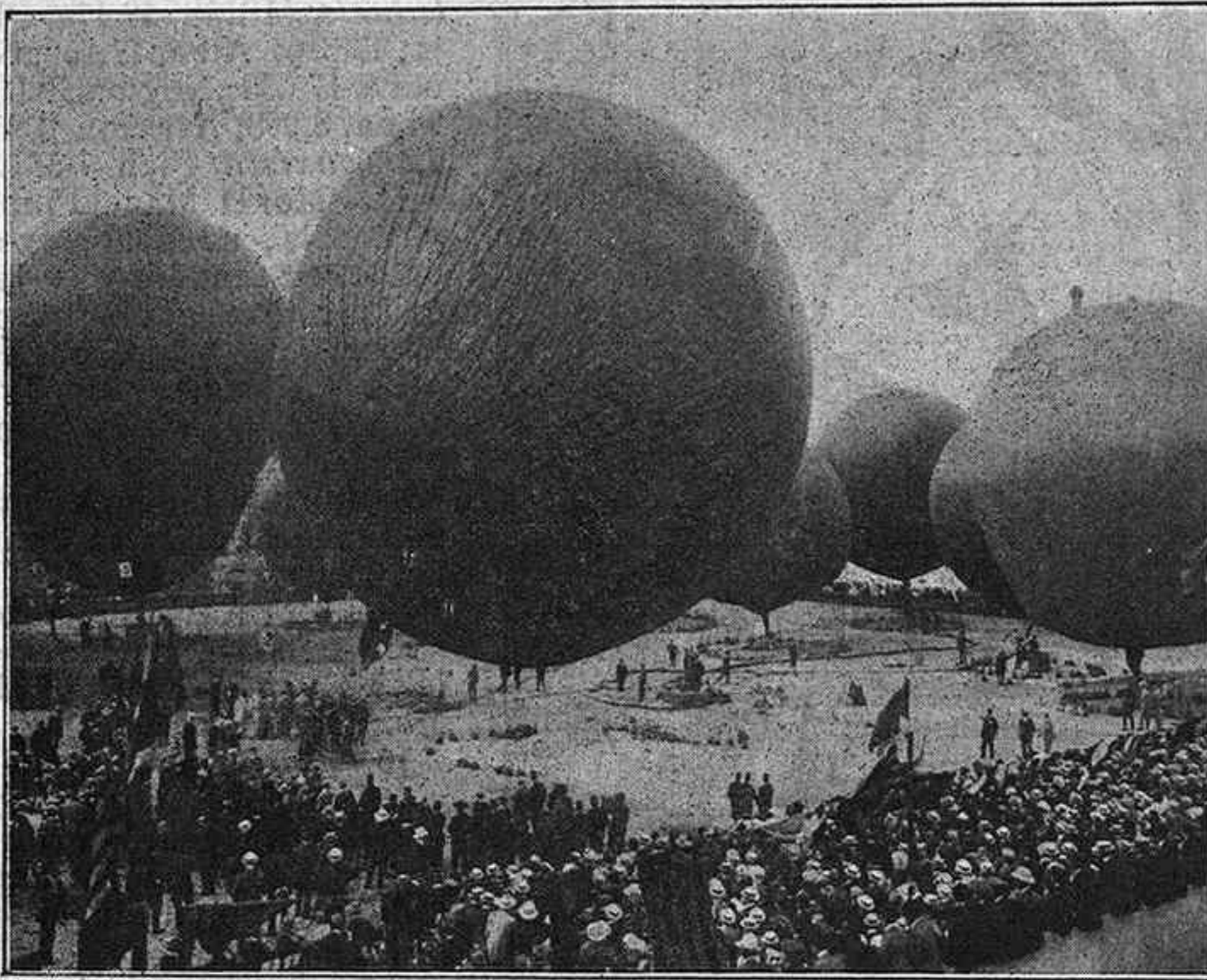

—¡Ah!... ¡Vet'aquí el quadro que m' agrada més!

GRANS FESTAS POPULARS

Manifestació de las agrupacions euterpenses al peu del monument á Clavé, en commemoració del cinquantenari de la fundació de la primera societat coral d' Espanya.

Concurs aerostàtich celebrat al Poble Nou.

si D. Agustí Querol, alguns amichs y admiradors li donan un sopar al Círcul Artístich.

21.—En celebració d' haver sigut posat en llibertat provisional, els gremis obsequian ab un banquet al director de *La Tribuna*, don Antoni Cullaré.

22.—De pas pera Marsella, arriba el príncep de Battenberg, germá de la Reyna.

23.—Ultimat l' acort entre l' Ajuntament y l' Banch Hispano-Colonial, l' Arcalde firma el Conveni y 'ls planos pera realisar la reforma interior de Barcelona.

25.—Pera satisfer la espectació del públich, al teatro Romea 's donan avuy tres representacions del drama del Sr. Rusiñol, *La Mare*.

—Ab certa solemnitat es depositada á la iglesia del Colegi dels Jesuitas la espasa de Sant Ignasi, que 's guardava á Betlém.

29.—Mor don Mariano Armengol, metge y antich

Palau de Justicia

9.—El Sr. Sanllehy surt cap á Madrit, encarregant-se interinament de l' arcaldía el Sr. Giner de los Ríos.

—La Comissió de Solidaritat Catalana proclama candidats á la diputació á Corts per Barcelona als Srs. Salmerón, Vallés y Ribot, Cambó, Puig y Cadafalch, Junoy, Suñol y Maciá.

10.—L' Ajuntament de Palma de Mallorca, alegant que no sab ahont posarla, té l' amabilitat de retornar al de Barcelona una corbata que aquést li havia enviat com un recort de la festa del Homenatge.

11.—Mor don Ricardo Torralba, periodista.

12.—S' inaugura l' cable submarí entre Barcelona y Palma.

13.—Els lerrouxistas publican la seva candidatura de diputats á Corts composta dels Srs. Estévanez, Sol y Ortega, Lerroux, Serraclara y Mir y Miró.

14.—Torna á obrir las portas el Frontó Condal.

administrador de la Plassa de torros vella y molt popular á la Barceloneta.

30.—S' inaugura l' *American Park*.

—En la reunió celebrada pels propietaris del Liceo es elegida una nova Junta, que després se nega á pendre possessió.

ABRIL

1.—El Círcul d' Unió Republicana del carrer de 'n Guardia queda instalat en l' antich local del Ateneo Barcelonés.

3.—Arriba el nou inspector general de policia D. Joseph Muñoz.

—Don Amadeo Hurtado dona una conferencia en el Centre Nacionalista Republicá.

—*El Liberal* y *El Progreso*, evidentment posats d' acort, publican estrepitosos articles en els que, per centéssima vegada, donan "definitivament," per morta la Solidaritat.

4.—Don Francisco Cambó pronuncia á la Lliga Regionalista un discurs qu' es molt comentat.

5.—La Comissió executiva de la Solidaritat publica un document obrint una subscripció pera recullir fondos destinats á la campanya electoral.

—Son obsequiats ab un banquet en el Círcul d' Unió Republicana alguns naturalistas estrangers que han vingut á visitar la nostra terra.

—Disgustat per lo ocorregut en la designació del candidat per Vilademuls, el regidor D. Pere Rahola 's dona de baixa á la Lliga Regionalista.

7.—Ab el ceremonial de costúm, té lloch al Saló de Sant Joan la jura de la bandera pels reclutas d' aquest any.

—Es mort á Sant Martí en unas barallas un lerrouxista anomenat Fulgenci Clavería.

8.—A primera hora del mati arriba don Nicolau Salmerón, que vé á dirigir la campanya electoral á Catalunya.

—Día de bombas. A la matinda 'n reventa una al Saló de Sant Joan, que no fa mal á ningú, y se 'n troba un' altra en una casa de la rambla de las Flors. Cap al tart estalla una tercera bomba al carrer de la Boquería, ferint de gravetat á quatre personas. Per fi, al vespre, á dos quarts de deu, ne reventa un' altra al davant del

—Gran *meeting* electoral al Tívoli, en el qual, á més de llegir-se pel Sr. Roca y Roca la *Declaració* de las aspiracions de la Solidaritat Catalana y que vé á constituir el programa de lo que 'ls seus representants farán á las Corts, pronunciant vibrants discursos els candidats per Barcelona Srs. Suñol, Puig y Cadafalch, Junoy, Cambó, Vallés y Ribot y Salmerón.

—Ab el concurs de numerosas entitats catalanistas, se celebra á la *Vila-Joana*, de Vallvidrera, l' *Aplech de la Sardana*.

15.—Torna el Sr. Sanllehy y 's fa càrrech de l'arcaldia.

—El Governador publica una disposició ordenant qu' en el terme de cinch días hi hagi porteria en todas las casas.

16.—Els propietaris del Liceo elegeixen una nova Junta que presideix el Sr. Nadal y en la que hi figuren els Srs. marqués de Santa Isabel, Rull, Ferrer y Barbará, Bosch, Dardet, Sansalvador, Pla y Vila-regut.

17.—El Sr. Sol y Ortega, candidat lerrouxista, publica un manifest electoral.

18.—Comensa la vista de la causa instruhida contra Benedicto González Muñoz, assés de la ballarina y cantadora Teresa Conesa.

—A dos quarts de deu de la nit, al dirigir-se don Nicolau Salmerón, acompanyat de varis amichs—Srs. Cambó, Corominas, Buen, Roca y Roca, Nubiola y Rodón—á Sans, ahont devia celebrarse un *meeting* solidari, al arribar el cotxe que conduhia als expedicionaris un poch més enllá del mercat d' Hostafranchs, es atacat per una turba de gent que dispara sobre 'l vehícul numerosos tiros, un dels quals fereix gravement al Sr. Cambó. De moment s'ols es detingut en el lloch del crim, com á suposat co-autor, un tal Miranda. Més tart se verifican altras detencions.

19.—El Governador suspén el *meeting* lerrouxista que devia celebrarse al Condal.

—Al presentarse á donar la classe al Institut, es xiulat y insultat gravement pels estudiants el catedrático Sr. Giner de los Ríos.

—Se reb la noticia de que 'l Sr. Lerroux ha sigut apedregat á Rubí pel poble en massa.

—Ab arreglo al veredict del Jurat, el matador de la Teresa Conesa es condemnat á 17 anys de reclusió.

20.—La societat "La Buena Sombra" queda instalada en el local que fou Edén-Concert.

21.—Eleccions de diputats á Corts. La Solidaritat Catalana, lluytant per majorías y minorías, fa triuñar els seus set candidats pels següents vots: Salmerón, 39,935; Cambó, 39,458; Puig y Cadafalch, 39,454; Junoy, 38,996; Maciá, 37,113; Vallés y Ribot, 36,501; Suñol, 35,410.—Els vots dels lerrouxistas s' han repartit aixís: Sol y Ortega, 22,081; Lerroux, 22,024; Estévez, 21,974; Serraclara, 21,918; Mir y Miró, 21,699.—Tenint en compte que la Solidaritat pera guanyar majorías y minorías ha hagut de votar per grups de seccions, resulta que 'ls seus vots han sigut 53,513.

—Al comensarse en un collegi de la plassa de Santa Catarina l' escrutini electoral, surgeix una disputa, durant la qual es mort l' elector solidari Pere Llobera.

23.—El Sr. Salmerón se 'n torna á Madrid.

—El concejal Sr. Giner de los Ríos declara en la sessió del Ajuntament que, en vista del resultat de las eleccions y de la marcada hostilitat que Barcelona li manifesta, renuncia tots els càrrechs que té en el Municipi y promet que 'l día 13 d' Agost, en que complirà 60 anys, deixarà de ser regidor.

—Presidit per D. Albert Rusiñol té lloch l' enterro de 'n Pere Llobera, mort el passat diumenge davant d' un collegi electoral de la plassa de Santa Catarina.

—Se reuneix, provisionalment constituïda, la nova Diputació provincial.

—Arriba de Madrid la princesa Matilde de Sajonia.

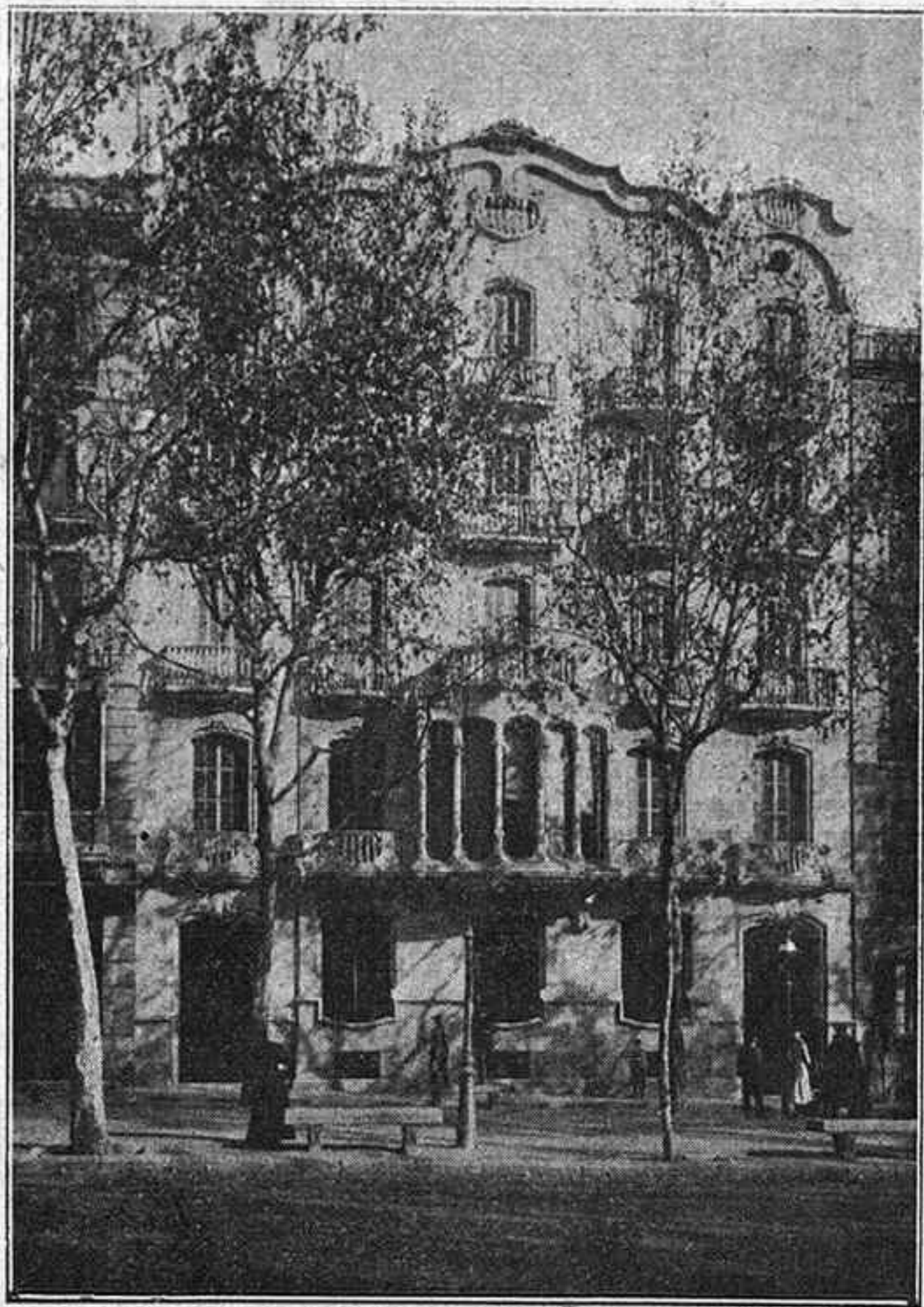
—Se fa públich el fallo relatiu al *Concurs Martorell* d' aquest any. Resultan premiats els Srs Lampérez (de Madrid), Puig y Cadafalch, Goday, Falguera y Botet y Sisó.

24.—Queda definitivament constituïda la nova Diputació provincial. Son elegits: president, don

LA NOVETAT DAVANT DEL OBJECTIU

MENTORA. Gabinet públich de física, instalat en la casa de D. Fernando Alsina, al costat del baixador del funicular-Observatori. (Vista general del edifici.)

Casa situada al passeig de Gracia, núm. 74, propietat de D. Joan Coma.—Arquitecte, Sr. Sagnier.

Enrich Prat de la Riba, per 25 vots; vice-president, don Jaume Cruells, per 25 vots, y secretaris els senyors Tona y Vila.

25.—Té lloch al Saló de Cent l' escrutini general de las eleccions, quedant proclamats els set diputats elegits el diumenge.

—S' obra á la rambla del Mitj la nova farmacia del Sr. Grau Ynglada.

26.—Ab motiu del barnissatje de la Exposició, que

LA SOLIDARITAT TRIOMFANT

SENADORS PER BARCELONA

Marqués d' Alella

Raymond d' Abadal

Odón de Buen

Marqués de Camps

Emili de Sicars

Baró de Bonet

demá ha d' obrirse, l' Arcalde obsequia als organitzadors, artistes y delegats estrangers ab un banquet en el mateix Palau de Bellas Arts.

—La iglesia del Pi celebra ab un formidable repicament de campanas l' arribada de la noticia de que 'ls miracles del beato Joseph Oriol, indispensables pera la seva canonisació, han sigut aprobats á Roma.

27.—Mor á Piera D. Francisco Manuel Pau, escriptor catalá y home de negocis.

—Inauguració de la Exposició Internacional de Bellas Arts, quinta d' aquesta classe que se celebra á Barcelona.

—A conseqüencia d' una denuncia sufrerta per *La Tribuna*, ingressa á la presó el seu director don Alfonso Pérez.

28.—Surt el primer número de *Feminal*, revista catalana ilustrada, dedicada á las senyoras.

—Reventan dos petardos—un al carrer de Ferlandina y un altre al de Vistalegre—resultant feridas varias personas.

—El Governador civil marxa precipitadament á Madrid. El sustitueix el magistrat Sr. Enciso.

—A Horta y en obsequi al Sr. Salas Anton, que 's troba accidentalment á Barcelona, se celebra una festa cooperatista, en la que hi prenen part numerosas associacions.

29.—Circula ab insistencia el rumor de que 'l senyor Cambó s' ha agravat. Ab aquest motíu es molt visitada la Clínica del Dr. Fargas, ahont se troba el ferit.

30.—Se reuneix un Consell de Guerra pera fallar, ab arreglo á la ley de Jurisdiccions, la causa instruhida contra 'l director de *El Diluvio*, D. Joseph de

Molina, per un escrit que se suposa que conté ofensas al exercit.

—Mitjantsant fianza metálica, es posat en llibertat provisional el director de *La Tribuna*.

MAIG

1.—Torna de Madrid el Governador civil.

—Se celebra la Festa del Treball ab molt poch entusiasme y casi cap incident.

2.—Al edifici situat al carrer del Torrent de las Flors, número 172, comensan las obras pera instal·larhi la Escola de Desamparats projectada per Max Bembo.

—Se realisan, ab molt bon éxit, á la Granja Experimental las probas del tren de llaurar inventat per don Joseph Zulueta

—L' Ajuntament accepta la dimissió de la primera tenencia presentada pel Sr. Giner de los Ríos. En substitució d' ell es nombrat el Sr. Bastardas y pera ocupar la tenencia que aquést deixa vacant, el senyor Puig y Alfonso.

3.—Mor el conegut sombrero D. Joan Lluch.

4.—S' estrena la iluminació eléctrica del passeig de Gracia.

—Es portat á la presó y posat en llibertat el mateix dia, si bé quedant subjecte á procés en virtut de la ley de Jurisdiccions, el director del semanari *Fructidor*, Sr. Jiménez Moya.

5.—*El Progreso*, contestant als curiosos que desitjan que s' expliqui la inversió dels diners que pera fer la revolució ha rebut el Sr. Lerroux, diu que aquést *se los gastó como le dió la gana*.

—Elecció de Senadors. Triunfa tota la candidatura de la Solidaritat. Son elegits: per la circumscripció, els Srs. Sicars (carlista), Abadal y Fabra (regionalistas) y de Buen (republicá); per las Societats Económicas, el marqués de Camps, y per la Universitat, el baró de Bonet.

—Arriba la noticia de que á Guadalajara, els amichs del comte de Romanones, ex-ministre *mondarquich*, han elegit senador *republicá* al Sr. Sol y Ortega.

—Trasladada al carrer de 'n Jaume Giralt, núm.º 49 y ab el nom de *Fundació Horaciana d' Ensenyansa*, torna á obrir las classes la "Escola Horaciana", que durant algún temps las havia tingut suspesas.

6.—Baix la presidencia del Sr. Prat de la Riba, se celebra al palau de la Diputació una Assamblea d' arcaldes de la provincia, dels quals n' hi assisteixen 150.

8.—La societat "Círculo Ecuéstre", qu' estava instal·lada feya anys á la rambla de Santa Mónica, queda trasladada al número 14 de la plassa de Catalunya.

—Se parla á tot arreu d' un article del diari de Madrid *Ejército y Armada*, titulat "¡Era catalana!", qu' en el fondo no es més que una grosseria sense cap ni peus.

9.—El cervantista D. Isidro Bonsoms ingressa en l' Academia de Bonas Lletres, llegint en l' acte de la seva recepció, que 's verifica en el Paraninf de la Universitat, un estudi sobre la edició *princep* de "Tirant lo Blanch."

—Son denunciats alguns periódichs per haver reproduhit el desditxat article "¡Era catalana!"

11.—Queda completament desmuntat el teatro Nou Retiro.

12.—Festa dels Jochs Florals al Saló de Llotja. Obtenen els tres primers premis els Srs. Ribé (*amor*), Tous (*patria*) y Joan Alcover (*fé*). La filla del Arcalde, senyoreta Ágata Sanllehy, es proclamada Reyna de la Festa.

—Festa anyal del arbre, al Tibidabo, ab assistencia de las autoritats y 2,500 noys y noyas de las escolas públicas.

14.—El Capitá General, Sr. Linares, firma el fallo absolutori del Consell de Guerra que veje la causa instruhida al director de *El Diluvio*.

—A la Catedral se canta un *Te-Deum* porque la Reyna ha tingut un noy.

17.—Un grupo de cotxeros de la Companyia Anónima intenta, á primera hora del matí, fer declarar en vaga á tot el personal.

21.—Queda totalment destruït per un incendi el teatro Circo Espanyol.

22.—L' Ajuntament aproba en sessió extraordinària y ab caràcter definitiu el projecte de reforma de Barcelona en las grans vïas A, B y C En la mateixa sessió se resolc encunyar una medalla que perpetúi la memoria d' aquesta fetxa.

23.—El Foment de la Sardana dona una serenata á la senyoreta Ágata Sanllehy, Reyna de la Festa dels Jochs Florals d' aquest any.

—Mor D. Ernest Vendrell, publicista catalá

—Es presentat al Alcalde 'l primer exemplar de la medalla creada pel Ajuntament pera premiar actes meritoris de la Guardia municipal.

24.—Se verifica ab tota solemnitat la recepció de la cloaca construhida als carrers d' Entenza, Rocafort, Calabria y Borrell.

25.—Mor D Lluís Carreras y Aragó, metge oculista.

—Inauguració oficial del nou local del Círcul Equestre.

26.—S' obra al Círcul de Propietaris de Gracia una Exposició de Bellas Arts, organizada pels *Artistas independents*, alguns d' ells refusats en la Exposició del Parch.

—Se reb la noticia de que ahir, á París, ab el títul de *La Catalane* y convertida en ópera pel Mtre. Le Borne, va estrenarse el drama del Sr. Guimerá, *Terra baixa*.

—Per haver desaparegut la gravetat, deixa de donarse el *parte* diari del curs de la enfermetat del Sr. Cambó.

27.—Mor repentinament á Sarriá D. Alejandro María Pons, ex-diputat.

28.—La Junta de Propietaris del Liceo adjudica per cinch anys la empresa del teatro á D. Albert Bernis.

29.—Es recullit al carrer de la Riereta un objecte que sembla una bomba

—Es denunciat el periódich *Metralia* y tancat á la presó el seu director D. Primitiu Quintana.

30.—Ab gran concurrència de poble y numerosas representacions de societats, se celebra á la plassa de la Cascada del Parch la "Festa Nacional Catalana."

JUNY

2.—El Sr. Cambó surt per primera vegada de la Clínica del Dr. Fargas.

—Concurs aerostàtic al Poble Nou, prop dels gasómetros Lebon. Hi prenen part deu globos, que son enjegats per aquest ordre: *Vencejo, María Teresa, Alfonso XIII, Alcotán, Cierzo, Gerifalte, Reina Victoria, Amanda, Júpiter y Norte*. El *Jesús Duro* y l' *Asturias*, que també estavan inscrits, no poden sortir per haver sofert averías. Els premis d' honor son obtinguts per: *Gerifalte, Júpiter y Alcotán*. Els premis en metàlich per *Reina Victoria* (9 mil pessetas), *María-Teresa* (4 mil), *Amanda* (mil.)

UN DELS VELL'S Á UN DELS NOUS

—Hombre, ahora que tanto se habla de la reforma del casco, á ver si te reforman el tuyo, que bien lo necesita.

—Se fa públich el fallo del Jurat de la Exposició Internacional de Bellas Arts. La llista dels artistes premiats es llarguíssima. El premi d'honor es concedit á D. Joseph Llimona pel seu grupo escultórich, fragment del monument al Dr. Robert

3.—Per 329 vots es elegit degá del Colegi d'Advocats D. Joan Permanyer.

4.—Invitada pel Consell Municipal de Toulouse, surt cap aquella ciutat una comissió del Ajuntament, composta dels Srs. Sanllehy, Borrell y Sol, Magriñá, Rahola y Fuster

—Per ausencia del Sr. Sanllehy, s'encarrega de l'arcaldía el Sr. Puig y Alfonso.

5.—Comensa al Parch un Concurs internacional d'Esgrima.

6.—Torna de Terra Santa, ab la expedició de pelegrins que havia portat á aquells llocs, el vapor *Ile de France*.

—Verificant el globo *Cierzo* una ascensió desde 'l Poble Nou, mor un espectador qu' en el moment d'arrencar l'aerostat s'havia quedat penjat á la barqueta y al trobarse á 700 metres d'altura s'ha deixat anar.

8.—Terminadas las operacions de distribució del cens electoral en seccions, resulta que aquéstas son 271, ab un total de 127,850 electors.

—D. Joseph Burgas dona al Ateneu Barcelonés una lectura pública de la seva obra *Fruyt d'amor*, próxima á veure la llum.

9.—El mestre d'armas italiá San Malato, que havia de pendre part ab el mestre Kirchoffer en un assalt anunciat per avuy al Palau de Bellas Arts com á clausura del Concurs d'Esgrima, se nega á última hora, ab general sorpresa, á creuhar la seva espasa ab el tirador francés.

10.—Torna la comissió del Ajuntament que va anar á las festas de Toulouse

—D. Darío Pérez deixa la direcció de *El Liberal*. El substituheix D. Rafael Mesa de la Peña.

11.—El Sr. Sanllehy se fa cárrech de l'arcaldía.

15.—Ab el títul de "Festa del Clavell", s'inaugura al Palau de Bellas Arts una Exposició de Plantas y Flors.

16.—Arriba el Sr. Ferrer y Guardia, absolt en el procés de la bomba del carrer Major de Madrid. Organizada pels seus amichs una manifestació en el baixador del passeig de Gracia, es disolta pels agents de l'autoritat.

—Se celebra al Parch un festival infantil, prenenthi part els alumnes de varias escolas y assilats de la Casa de Caritat y Assilo Naval.

20.—La tiple d'ópera D.ª María Barrientos se casa ab el capitalista argentí D. Jordi Keen y 's retira de la escena.

—Els amichs y admiradors del escultor D. Joseph Llimona, pera celebrar el triunfo conseguit per ell á la Exposició de Bellas Arts, li donan un banquet á la *Maison Dorée*.

21.—Capitanejats pels Srs. Lerroux, Zurdo de Olivares, Careaga, Jofra y Oliva, surten cap á Madrid en tren especial 400 lerrouxistas, que díu que van á pendre part en una Assamblea.

—Mor D. Pau Reynals, Administrador del Banch de Barcelona.

22.—Inaugura oficialment el seu nou domicili (Assalt, 26) l'Orfeo Barcelonés.

—La Plassa de toros de las Arenas, convertida en Circo equestre, obra la seva temporada d'estiu.

23.—Arriba, acompanyada del seu fundador y president, D. Andreu A. Comerma, la rondalla del Ferrrol, *Airiños d'a miña terra*.

24.—La societat "Catalana General de Crèdit", obra una sucursal á la plassa de Catalunya.

—Arriba la banda del segon regiment francés d'enginyers, de guarnició á Montpellier.

25.—Mor D. Joseph M.ª Valls y Vicens, banquer y regidor.

26.—De pas pera Madrid, ahont va á notificar oficialment al Govern l'adveniment del nou Shá de Persia, arriba l'embaixador extraordinari y ministre d'aquell país, Malmut Khan.

—Se celebra la subasta de 5,000 obligacions del empréstit municipal al 4 y mitj per cent, quedant totes suscritas al tipo de 500'25.

28.—Davant de las brutals amenassas dels blasquistas y de las manifestacions del Govern, qui declara que no garanteix l'ordre, els nacionalistas barcelonins desisteixen de la visita que, embarcats en el vapor *Brasileño*, ab aquest objecte fletat, anavan á fer á Valencia. A pesar de tot, á última hora 200 entusiastas hi marxan ab el tren.

—La explosió d'un tubo de la máquina ocasiona tres morts y quatre ferits á la fàbrica dels Nebots de J. Batlló.

—Queda constituïda la comissió erectora del monument que 's projecta dedicar al rey D. Jaume I.

29.—Las societats euterpenses, formant lluhit concurs en el qual hi figuran cinch carrossas alegóricas, van á rendir homenatge á la memoria de 'n Clavé, en celebració del cinquantenari de la fundació de la primera societat coral que ha existit á Espanya. Els coros, reunits al voltant del monument erigit al gran músich-poeta, cubreixen de flors el pedestal y entonan un himne en honor seu.

30.—Mor al Hospital Clínich la minyona de servey Ramona Ferré, ferida quan la explosió de la bomba del carrer de la Boquería.

—Se verifica al Saló de Cent la repartició de premis del Certamen obert pera commemorar el cinquantenari de la fundació de las societats corals.

—Queda terminada la hermosa fatxada de la casa del passeig de Gracia, número 74, obra del arquitecte Sr. Sagnier y propietat de D. Joan Coma.

JULIOL

1.—Es elegit president del Ateneu Barcelonés don Joaquím Lluhi y Rissech.

5.—Acusat de tenir conexions ab els autors dels últims atentats terroristas, es detingut un confident de la policia anomenat Joan Rull, y junt ab ell tres individuos de la seva familia y dotze personas més.

6.—La premsa fa públich que la Junta de Defensa de Barcelona ha contractat, ab el sou de 1,000 lliuras esterlinas l'any, al *detective* inglés Mr. Carlos Arrow.

10.—Se reuneixen las entitats afectadas pel projecte sobre 'ls sucres, pera protestar contra la lley que 'l ministre d'Hisenda ha sotmés á l'aprobació de las Corts.

—L'arcalde se 'n va á Madrid. El substituheix el senyor Puig y Alfonso.

—Mor D. Antoni Molins y Sirera, poeta catalá y Administrador de la Caixa d'Ahorros.

—Arriba de Roma la noticia de que, despatxats ja tots els documents necessaris, el Papa ha declarat que pot procedirse á la coronació del beato Joseph Oriol.

—Se descubreix en una *torre* del carrer de Montaner una fàbrica de duros falsos.

—Proclamat patró dels automòvils Sant Cristófol y essent avuy la seva festa, un bon número d'aquests perillosos vehículs passen pel carrer del Regomir pera rebre la benedicció davant de la capella del Sant. Ab tot y ser aquella via una de las més estretas de Barcelona, no 's registra durant l'acte, la menor desgracia. Es aquést, evidentment, el primer miracle qu' en l'exercici del seu nou patronat fa Sant Cristófol.

11.—S'inaugura la barberia revolucionaria establerta á la *Casa del Pueblo*.

13.—Queda instalat en el local del Paralelo el "Centro d'Unió Republicana", del districte seté.

16.—Arriba precipitadament de Madrid, ahont era ab l'arcalde, el secretari del Ajuntament, portant la noticia de que 'l Govern posa grans dificultats al projecte de Reforma de Barcelona. Ab tal motiu, la Corporació municipal se reuneix en sessió secreta y pren l'acort de contestar al Govern declinant tota responsabilitat, cas d'entretenirse la resolució de tan important assumpto.

17.—Se reb la noticia de que 'l Govern, tement las consequencias que la seva obstrucció podria ocasionar, s'ha avingut á aprobar per medi d'una real ordre, sense necessitat de formular cap projecte de lley, la reforma del casco antich.

18.—En la repartició de premis efectuada avuy per la Junta de Salvament de Náufrechs, s'ha adjudicat

ELS MORTS DEL ANY

Mercé Viola
Artista dramàtica catalana.

Antoni Caba
Ex-director de la Escola de Belles Arts.

J. M.ª Valls y Vicens
Banquer y regidor.

M. Maspons y Labrós
(*Maria de Bell-lloch*)
Escriptora catalana.

Antoni Molins y Sirera
Poeta català.

Adolfo Brugada
Ex-periodista y empresari de teatros.

Gustavo Trost
Director del Crédit Lyonnais.

Vicens Bosch
Industrial badaloní.

Manuel Durán y Bas
Advocat y ex-ministre.

Joseph Clausolles
Ortopedista

Pere Llibre
Conegut industrial.

Joan Oliva
Actor del Teatro Català.

Jaume Virgili
Actor del Teatro Català.

Llorens Porrera
Regidor.

Ramón Guimet
Ex-diputat provincial.

Manuel Planas y Casals
Advocat y ex-senador.

un luxós collar al gos *Marqués*, que salvá temps en-
rera la vida á un nen á qui la seva mare, pera des-
ferse'n, havia tirat al mar.

19.—Primera sessió de l' Assamblea de Mestres
públichs, en el Saló Doctoral de la Universitat.

—Se celebra un Consell de Guerra pera jutjar al

director de *La Tribuna*, Sr. Cullaré, processat per
ofensas al exércit.

—Segons una nota oficial publicada avuy, la po-
blació de Barcelona, el dia últim del mes passat, as-
cendia á 541,433 habitants.

22.—Arriba Mr. Carlos Arrow.

ANY DE BOMBAS

—Per la terra, pel cel; ¡per tot lo mateix!...

23.—Per considerarlo relacionat ab els terroristas últimament agafats, es detingut l'ex-capitá de la Guardia Civil don Joseph Morales, qual nom havia ja sonat temps enrera, embolicat també en cosas de bombas.

—Arriban cinch lleóns destinats á la Colecció Zoológica del Parch.

24.—Adquirida pel Ajuntament per 40,000 pessetas, ingressa en el Museo Arqueològich la famosa taula del Mestre Alfonso (any 1473), *La Degollació de Sant Cugat*, que's conservava en l'antich temple de Sant Cugat del Vallés.

25.—Torna de Madrit el Sr. Sanllehy.

28.—Mor D. Francisco de A Valls y Ronquillo, ex-director de la Escola Municipal de Cegos y Sorts-Muts.

—Fundantse en las malas condicions dels locals, el Governador ordena tancar varis cinematógrafos del interior y del ensanxe, entre ells Napoleón, Tetuán, Paris, Clavé, Bonavista y Varietats.

29.—Mor D. Antoni Juliá, concejal durant el período revolucionari y la República.

30.—Torna á possessionarse del càrrech el senyor Sanllehy.

—L'arcalde mana suspendre las vacunacions anti-rábicas en el Laboratori microbiològich municipal.

AGOST

1.—Avuy, al acabarse d'instruir un expedient que's tramitava contra alguns inspectors de policia que cobraven de las casas de joch, se'n comensa un altre referent á varis individus del mateix cos que oferian moneda falsa en venda y després exigian diners—probablement bons—als compradors, baix amenssa de denunciarlos á l'autoritat.

—Es detingut un individu anomenat Francisco Sánchez, qui, pera estar ben segur de la fidelitat de la seva querida, li havia colocat dos candaus en el lloch perillós.

4.—Surten pera diferents llocs de la provincia las Colonias escolars organizadas pel Ajuntament y per la Económica Barcelonesa d' Amichs del País.

6.—Apareix á la Rambla, en el balcó de la redacció d'un diari, la primera pissarra de la temporada, en la que's participa al públich el bombardeig de Casablanca pels francesos.

7.—Explosió en un taller de pirotecnia de la carretera de Sarriá, de la qual ne resulta mort l'amo, Francisco Ibáñez. L'edifici, d'escassa importancia, queda destruhit.

9.—S'inaugura á Sant Andreu de Palomar un dispensari mèdich municipal.

10.—Convidats per *La Campana de Gracia*, un grupo de xeixanta obrers verifican á la nit una excursió instructiva al Observatori Astronòmic del Tibidabo, ahont el Sr. Comas y Solá els dona una interessant conferencia.

11.—Pera protestar contra la policia que ha d'organisar Mr. Arrow, els lerrouxistas celebren un meeting al teatro Condal. Apenas comensat l'acte, se promou un escándol tremendo, durant el qual sona un tiro que mata á un espectador, jove de 23 anys, anomenat Jaume Soteras.

12.—*El Progreso* surt avuy participant als seus lectors que anit, á las dotze, tres homes varen assaltar la torre dels Josepets ahont viu el Sr. Lerroux, ab el propòsit d'assessinarlo. A pesar de la formalitat ab que'l diari refereix el dramátich epissodi, no hi ha ningú que s'ho cregui.

—Se celebra en un local del carrer de Tantarantana una reunió de representants de diverses societats y periòdichs pera protestar contra la intervenció d'Espanya en el conflicte del Marroch.

13.—Al tornar á entrada de fosch del Cementiri la comitiva que hi havia anat á acompanyar el cadavre del jove Soteras, mort el diumenge al Condal, un grupo d'escandalosos s'arriba fins al domicili del Sr. Marial y s'está allí un bon rato cridant, xiulant y apedregant els balcóns.

14.—En obsequi als 24 obrers de la provincia de Barcelona que, pensionats pel Govern, marxarán demá al extranger á perfeccionarse en els seus ofi-

AUCELLS DE PAS

G. Grasso

Actor dramátich sicillá.

Mimi Aguglia

Actriu sicilliana.

Novelli

Actor italiá.

Saint-Saëns

Organista y compositor.

Mascagni

Autor de la ópera *Amica*

S. Wagner

Director de orquesta.

Rakú

Professor de *jiu-jitsu*.

Anselmi

Primer tenor del Liceo.

L' ARROW Y DON ALEJANDRO Ó LA JOGUINA DEL ANY

—«¡Toribio, saca la lengua»
y parla forsa de mí!

DE LA REFORMA DE BARCELONA

El primer que n' ha tocat els beneficis.

cis, se celebra una sessió al Paraninf de la Universitat y un banquet al Tibidabo.

—Segona excursió científica obrera al Observatori Astronómich, organisaada per *La Campana de Gracia*.

15.—El senyor Giner de los Ríos publica, ab fetxa

nisada baix la direcció de Mr. Arrow.

—Tornan las colonias escolars municipals.

2.—Se fa pública la sentència recayguda en la causa seguida contra l'ex-capitá senyor Morales. Es condemnat á 4 anys, 2 mesos y 1 día de presiri correccional.

del día 13, una carta confirmant la seva definitiva renuncia del càrrech de concejal. De la carta se'n desprén que'l senyor Giner continúa sent ferm y convensut lerrouxista y que per ara no pensa donar compte als seus lectors de la seva gestió en el Municipi.

—Circula ab insistencia el rumor de que'l personal dels tranvías de l'Anónima va á declarar-se en *huelga*.

16.—Segons una nota oficial, de las 24,566 entradas gratuitas pera visitar la Exposició de Bellas Arts repartidas fins avuy á distintas societats obreras, establiments industrials y centres d'ensenyansa, solzament se'n han aprofitat 8,581.

—La Diputació provincial acorda suprimir el copalta dels Mossos de la Esquadra, sustituhintlo per una gorra. El tradicional barret, variat una mica de forma, sóls s'usará en días de gala.

—Surt cap á Bagneres de Luchon l'arcalde, senyor Sanllehy. El sustitúheix el Sr. Bastardas.

18.—Els lerrouxistas celebran al Condal un altre meeting contra Mr. Arrow.

—El Circo Equestre-acrobátich de las Arenas dona la última funció.

19.—Mor don Cándido Esteve, inventor dels acers del seu nom y significat carlista.

22.—L' Ajuntament acepta la renuncia que del càrrech de concejal va presentar el senyor Giner de los Ríos.

23.—Apareixen saquejadas algunas dependencias del Palau de Justicia.

26.—Comensa la vista de la causa del ex-capitá de la Guardia Civil senyor Morales.

—Els regidors lerrouxistas, ab una serietat admirable, envían al senyor Lerroux una felicitació per haver sortit ilés del *assalt* de la seva torra. Firman aquest curiós document els senyors Zurdo, Oliva, Payá, Batlle, Moré, Palau, Magriñá, Teixidó, Valentí, Vila, Galí y Giménez.

29.—Formidable incendi al carrer de la Industria, que destrúheix casi totalment els tallers d'ebanistería y objectes artístichs dels senyors Esteva y Figueras.

30.—Tornan els nens que figuravan en las colonias escolars organisaadas per la Económica d'Amichs del País.

—Es entregada al guardia municipal Ricard Ramos la medalla que li ha concedit el Govern de Fransa per la seva efícas intervenció en el descubriment d'una fábrika de moneda francesa realisaat l'any 1905.

SETEMBRE

1.—Comensa á funcionar la oficina de Vigilancia criminal organisaada baix la direcció de Mr. Arrow.

—Tornan las colonias escolars municipals.

2.—Se fa pública la sentència recayguda en la causa seguida contra l'ex-capitá senyor Morales. Es condemnat á 4 anys, 2 mesos y 1 día de presiri correccional.

4.—En el Concurs de projectes artístichs pera la confecció dels *Bonos* de la Reforma obtenen els dos primers premis D. Francisco Labarta y D. Alfredo Bori.

5.—Arriba el barco de guerra xilé *Ministro Zenteno*.

6.—Per no contar ab temps ni ab quartos pera portarlas á cap, la Comissió que s'havia format pera organisar festes per la Mercé desisteix del seu empenyo.

7.—*La Campana de Gracia*, publica ab éxit extraordinari, el seu *Número 2,000*.

9.—Surt cap á París y altres punts del extranger el Capitá General D. Arseni Linares. Durant la seva ausencia queda encarregat del mando el general senyor Castellví.

—Son adjudicadas al "Foment d'Obras y Construccions," per la cantitat de 1.042,310 pessetas las obras que falta realisar en la Casa Provincial de Maternitat y Expósitos.

—El Centro gremial de Forners fa públich que, en virtut de l'alsa experimentada per las farinas, el pa, que costava á 40 céntims el kilo, se vendrá desde avuy á 43.

12.—S'encarrega en comissió de la Direcció de la Presó Celular don Ceferí Ródenas.

—Al sortir de Casa la Ciutat, després de la sessió del Ajuntament, el Sr. López y algun altre concejal son grosserament insultats per un grupo de bullangüeros. A conseqüencia d'aquest fet, es destituït el jefe de la Guardia municipal Sr. Omedes, per considerarse que no ha sapigut cumplir ab el seu deber. Provisionalment, se fa cárrech del mando de la Guardia el segon jefe don Cruz Mendiola.

13.—Abandona el port el creuher xilé *Ministro Zenteno*, qual oficialitat ha sigut objecte de molts obsequis.

14.—S'inaugura l'alumbrat eléctrich públich á la barriada de Sant Gervasi.

—Arriba de l'Argentina el primer remat de bous destinats al consúm de Barcelona.

15.—Se celebra al port un Concurs de nadadors.

—Mor D. Eduard Blasco, escriptor públich.

—Passa 'l dia á Barcelona una senyora que 's titula duquesa de Grazioli, y á qui molts prenen per la viuda del rey d'Italia, Humbert I.

16.—Es posat en comunicació el confident Joan Rull, detingut ab motiu del procés de las bombas y que desde 'l seu empresonament estava incomunicat.

—Torna á ferse cárrech de l'Arcaldía el Sr. Sanllehy.

—La Comissió d'atracció de forasters declara desert el Concurs de Guías de Barcelona.

17.—Té lloch ab desusada pompa l'enterro de la senyoreta María Samá, filla del ex-arcalde marqués de Marianao, morta el dia 15 á Cambrils.

—Els diaris publican una carta del Sr. Cambó, en la que aquest diputat manifesta qu'está completament restablert de la ferida que va rebre á Hostafranchs, y dona las gracias á tots els que s'interessaren per ell durant aquells dias.

18.—*El Liberal* arma un gran rebombori per haver sapigut, segons diu, qu'entre las coronas colocadas dias enrera en el pedestal y sobre la estatua de 'n Casanova, hi figura un brot de bruch ab unas cintas que diuen: "L'Aplech Mori Espanya." "Als martres de 1714." La policia practica un registre y, després de molt buscar, troba en efecte el ram de bruch descubert pel *Liberal*.

19.—Arriba una numerosa comitiva d'enginyers francesos que venen expressament pera visitar las obras del port.

—Al acabarse la sessió del Ajuntament, un grupo d'alborotadors repeteix, si bé en menor escala, las brutals escenas del dijous passat.

—Se verifica, ab escás éxit, la proba oficial de las orgas eléctricas del Palau de Bellas Arts, qu'estavan espatlladas desde feya molt temps.

20.—Per la Comissió respectiva y en virtut del concurs obert al efecte, es nombrat Director dels jardins y arbrat de Barcelona el périt agrónomo don Francisco X. Tobella.

—Uns quants pertorbadors arman á mitja nit un escándol á la plassa de Tetuán, á fi de destorbar las

sardanas que allí 's ballan cada vespre. En mitj del barullo sona un tiro.

21.—Estantse celebrant un Judici oral pera veure la causa instruhida contra el senyor Lerroux, acusat del delict de apologia del regicidi, se suspén l'acte per haver negat dit senyor—á pesar de que en el sumari constava que sí—que fos ell l'autor del escrit de referencia, declarant que 'l responsable es el senyor Borjas.

—Es tancat á la presó el llibertari Antoni Bermejo, autor d'un article publicat en un periódich lerrouxista, en el qual desafia als solidaris y 'ls diu ab totas las lletras que son uns *f... de p...*

22.—Meeting lerrouxista al teatro Condal. En ell se llegeix una carta del senyor Giner de los Ríos adherintse al acte y fent ab molta eloqüencia l'apologia del moti, de la rebelió y del pronunciament.

23.—D'ordre de l'autoritat judicial y acusat d'ofensas á la bandera catalana, es reduït á presó el senyor Moreno, director d'un senmanari que 's distingeix per la grosseria del seu llenguatge.

—En un tancat pròxim al Palau de Justicia s'inaugura un globo cautiu.

—Mor D. Ramón Guiamet, ex-diputat provincial.

—S'estrena á Eldorado per la companyia Novelli la comedia en un acte, original del president del Govern francès, M. Clemenceau, *Il vello della felicitá*.

24.—Se celebra á Sant Gervasi l'acte de colocar la primera pedra del edifici destinat á Cuyana pera 'ls pobres y domicili de la Societat Barcelonesa de Beneficencia.

27.—Se verifican las probas del automóvil adquirit pel Ajuntament ab destino al Cos de Bomberos.

29.—A pesar de la pluja que cau tota la tarde, se celebra al Parch Güell la festa popular organizada á benefici de las Escolas catalanas de Barcelona.

—Baix la presidencia del regidor senyor Rovira, té lloch al primer pis del ex-restaurant del Parch el segon Congrès de Forners.

30.—Arriba el Mtre. Camilo Saint-Saëns, que vé á dirigir un concert al Palau de Bellas Arts.

—Queda constituïda, baix la presidencia del regidor D. Joseph Magriñá, la Junta Municipal del Cens.

OCTUBRE

1.—Ab el vergonyós escándol de costúm, que impedeix al Dr. Estanyol llegir la memoria reglamentaria, s'obra á la Universitat el curs de 1907-8.

2.—Ab fetxa del 30 del passat mes, la Junta del Port anuncia la emissió de 4,200 obligaciones—que importan 2.100,000 pessetas,—resto del empréstit de 8.300,000 del any 1900

—Els diputats y senadors solidaris obsequian ab un banquet á la *Maison Dorée*, als Srs. Cambó, Cominans, de Buén y Roca y Roca, que 'l dia 18 d'Abril, acompanyant al senyor Salmerón, sigueren objecte del atentat d'Hostafranchs.

3.—Per unanimitat acorda l'Ajuntament enviar 10,000 pessetas als vehins de Málaga, perjudicats per las darreras inundacions ocorregudas en aquella capital.

—Varias entitats musicals obsequian al Mestre Saint-Saëns ab un banquet al Tibidabo.

—El Jurat condemna á 13 anys de reclusió á Jesús Collado, que temps enrera va assassinar dintre del Edén Concert á la ballarina María Suárez.

—Ab la obra *Papá Lebonnard*, se despedeix en Novelli del públich de Barcelona, ahont, segons deixa entreveure en un *speech* que fa al final de la funció, no es probable que torni may més.

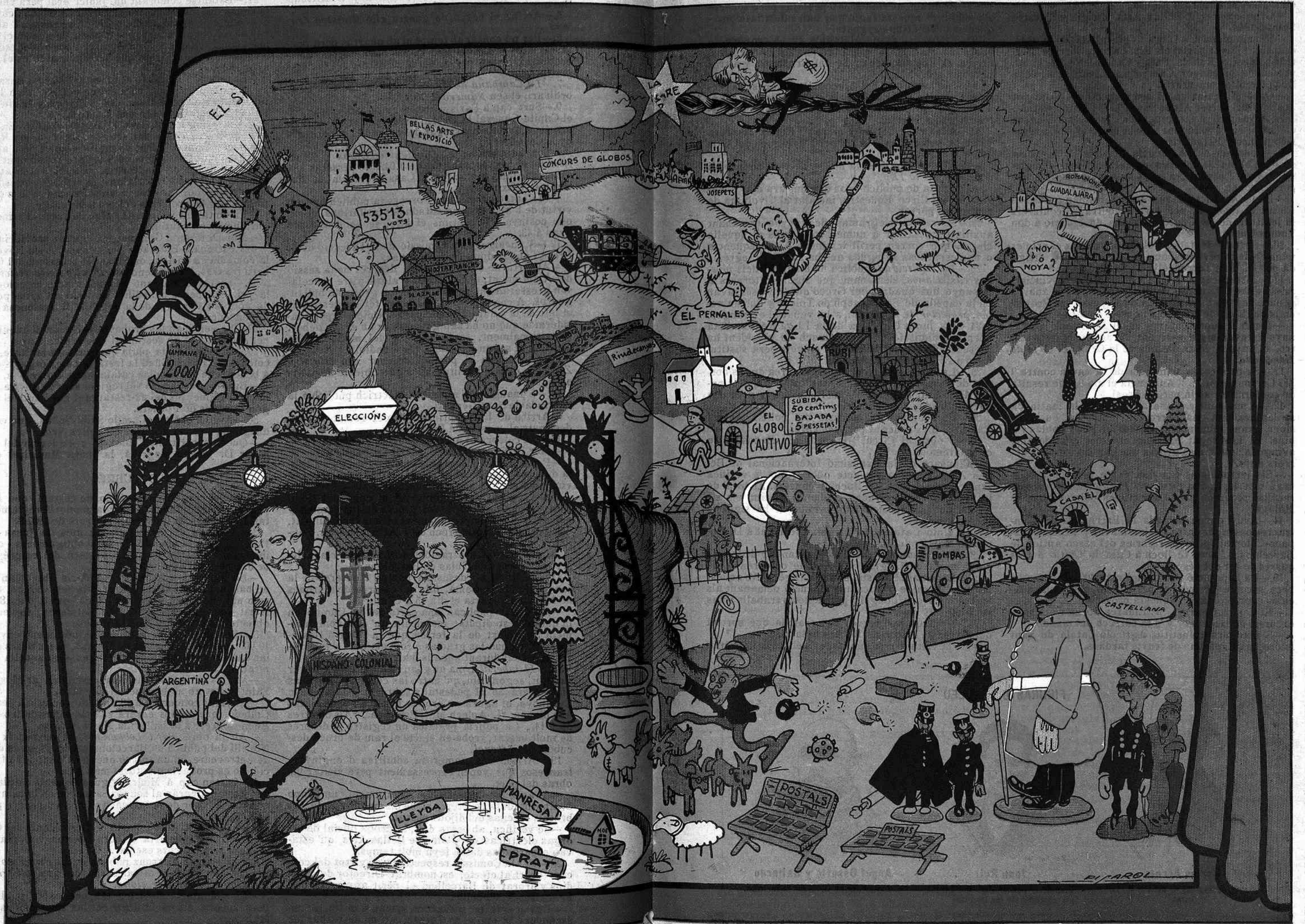
4.—Surten cap á Madrid alguns diputats catalans que acompanyarán al senyor Salmerón en la campanya que á favor de la Solidaritat va á emprendre per Galicia.

5.—El Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de la Industria celebra ab una vetllada la inauguració del curs escolar.

6.—El senyor Lerroux publica en *El Progreso* un article, ahont, entre otras cosas, diu que *volverá á ser diputado por Barcelona*.

—Els voluntaris d'África fan una capta pública pera socorre als damnificats per las inundacions de Málaga.

MENUDENCIAS BARCELONINAS

EL PESSEBRE DEL ANY

—Té lloch al teatro Condal un meeting de controversia sobre *nacionalisme*, entre un redactor del senmanari *Metrala* y un individu d' un grupu qu' ell mateix se titula *La Kábila*.

—Gran concert á Bellas Arts, dirigit pel Mestre Saint-Saëns.

—Reunió plena á la Lliga Regionalista, en la qual, després d' haver parlat els Srs. Calvet, Garriga, Bertrán y Musito, Rahola, Puig y Cadafalch y Farguell, pronuncia el senyor Cambó un discurs que dona lloch á molts comentaris.

—Queda instalat en el seu nou edifici—no del tot acabat—del carrer Alt de Sant Pere, l' Orfeó Catalá.

7.—Comensan á ser repartidas las fullas del cens electoral que s' está fent baix la direcció del Institut Geográfich y Estadístich.

9.—Continúa á l' Audiencia la vista de la causa suspena el día 21 del mes passat. El fiscal demana pel senyor Lerroux 2 anys, 4 mesos y 1 día de presó correccional.

—En las oposicions que avuy terminan á Casa la Ciutat el tribunal, per 4 vots contra 2, confereix la jefatura de la Guardia Urbana en creació á don Tomás Quero.

10.—Portant la fetxa del día 5, apareix el primer número de la revista senmanal *La Catalunya*, dirigit per D. Joan Torrendell.

11.—Surten cap á Sevilla els diputats provincials Srs. Sostres, Cruells, Pelfort y Albó, pera anar á pendre part en l' Assamblea de Diputacions Provincials que s' ha de reunir en aquella ciutat el día 15.

—Torna á representarse en el Principal, als 119 anys d' haver sigut estrenat en aquest mateix teatro, el saynet de D. Ramón de la Cruz, *El Café de Barcelona*.

12.—Se publica la sentència de la causa contra l' Sr. Lerroux vista á l' Audiencia el día 9, que resulta de conformitat ab la petició fiscal.

12.—A mitja nit y primeras horas de la matinada se desencadena una horrorosa tempestat que ocasiona grans inundacions en tot el pla y pobles veïns. El Llobregat experimenta una considerable avinguda, molt més grossa que cap de las dels darrers anys.

—Els lerrouxistas fan una capta pública y celebran una festa á la *Casa del Pueblo*, al objecte de recullir recursos pera las víctimas dels ayguats de Málaga.

14.—Avuy queda firmada la Escripura del Contracte convingut entre l' Ajuntament y l' Banch Hispano-Colonial, pera la reforma del casco antich de Barcelona. L' acte té lloch á Casa la Ciutat á tres quarts de set del vespre.

15.—La Diputació Provincial vota 400,000 pessetas pera socorre als pobles perjudicats per las inundacions ocorregudas en aquesta provincia.

—El Capitá General, Sr. Linares, torna de la seva excursió al extranger y s' fa cárrech del mando.

—S' inaugura al Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro una Exposició de fruyts tardans.

17.—D. Lluís de Zulueta, regidor que no havia pres possessió, renuncia el cárrech per haver fixat son domicili á Madrid.

—L' Ajuntament vota 25,000 pessetas pera socorre als pobles d' aquesta regió que han suferit las conseqüencias dels últims ayguats.

19.—Embarcat desde Málaga y ab el propòsit de veure las desgracias causadas per las inundacions, arriba el Rey, acompanyat del Sr. Maura y altres personatges.

—Sessió inaugural del Ateneo Barcelonés. El president, Sr. Lluhi y Rissech, llegeix un discurs sobre 'l tema: "L' autonomia regional en els aspectes històrich y sociològich."

20.—A las vuyt del matí marxa l' Rey á Manresa y demés pobles perjudicats per l' avinguda del Cardoner.

—Entre deu y onze de la nit se declara un incendi en el vapor *Pío IX*.

—Per falta de públich—cas que fins ara may s' havia vist—el Circó Equestre, instalat al Tívoli, ha de tancar las portas.

22.—Se reben telegramas de Lleyda demanant auxiliis pera salvar á numerosos vehins d' aquella ciutat, que corren perill imminent á conseqüencia d' una espantosa avinguda que ha suferit el Segre.

23.—*La Publicidad* publica un manifest dels *jóvenes castellanos*, demanant que siguin retornats á Espanya dos quadros del Greco que s' conservavan en la capella de Sant Joseph de Toledo y que un noble, *protector* de la capella, s' ha venut al extranger.

24.—La Junta Directiva de la Lliga Regionalista accepta la dimissió que del cárrech de president ha presentat D. Albert Rusiñol, y elegeix pera substituirlo á D. Raymond d' Abadal.

25.—La societat "Círcul Equestre," crea dugas bosses de viatge, de 2,000 pessetas cada una, destinadas á facilitar l' estudi de las Bellas Arts y de las Arts aplicadas á la Industria.

26.—Es acceptada la dimissió del policia Antoni Ramírez, més conegut per *Memento*.

27.—S' obra al Círcul Artístich una Exposició de crissantemos.

—Clausura de la Exposició Internacional de Bellas Arts. Després del acte oficial, que s' verifica sense cap aparato, té lloch un concert. El total de lo recaudat per entradas y abonos durant els sis mesos que la Exposició ha estat oberta ha sigut de 172,681 pessetas.

—La Unió Catalanista elegeix president á D. Domingo Martí y Juliá.

28.—Comensan els treballs de replanteig de la secció primera de la gran vía A—que comprén desde la plassa de Sant Sebastiá á la del Angel.—Ab aquest motiu, l' Alcalde publica una alocució demanant als barcelonins que donguin per aquests treballs totas las facilitats possibles.

29.—S' inaugura l' servey del tranvía que sortint del carrer de Bilbao arriba fins á Sarriá.

—En la vista d' una causa per delictes d' imprenta

FIGURAS DE RELLEU

Carlos Arrow

Detective inglés, al servey de la ciutat.

Joan Rull

Principal personatge del famos procès de las bombas.

Angel Ossorio y Gallardo

Gobernador Civil de Barcelona.

seguida contra 'l Sr. Lerroux, torna aquést á repetir la maniobra de presentar com á verdader responsable á una persona desconeguda.

31.—Reunit el Cos d' Adjunts dels Jochs Florals, acorda que l' any que vé, per ser el cinquantenari de la seva restauració, formin el Consistori tots els Mestres en Gay Saber y D. Miquel Victoriá Amer, únich supervivent del Consistori del any 1858.

NOVEMBRE

2.—Mor D. Carlos López Llasera, Administrador de l' Aduana.

4.—Mor D. Joseph Gelabert, doctor en Medicina y director dels banys de Caldas de Malavella.

—Se celebra un Consell de Guerra pera fallar la causa instruhida contra D. Ramón Corredó, colabrador de *La Publicidad*, acusat del delict de injurias al exercit. El fiscal li demana 2 anys, 4 mesos y 1 día de presó correccional.

—Pera festejar el sant del seu jefe, els carlistas celebren al teatro Principal una vetllada, en la qual hi pronuncia un discurs el diputat tradicionalista senyor Salaberry.

8.—Se publica la sentència recayguda en la causa del Sr. Corredó. Aquést es condemnat á 6 mesos y 1 día de presó correccional.

10.—*El Progreso*, sens dupte pera entretenir als seus lectors, *descubreix* que en una casa de la familia Terradas, situada á la Diagonal,—y qu' ell ne dñu *la casa del crimen*—hi ha un Sant Jordi y un rellotge de sol ab inscripcions separatistas.

—En un solar del carrer del Bruch, á prop del mercat de la Concepció, s' hi coloca la primera pedra del edifici destinat á Escola Municipal de Cegos y Sorts-Muts.

11.—Un vigilant de l' Acequia Condal troba, en un sifón d' aquésta, deu bombas Orsini, descarregadas, y ab evidents senyals de haver sigut abandonadas en aquell lloch molt temps enrera.

13.—Se celebra un Consell de Guerra pera fallar la causa del titulat general carlista D. Guillém Moore y demás individuos de la partida copada l' any passat á Rajadell per la Guardia Civil.

14.—A l' hora anunciada y ab el major ordre té lloch el pas de Mercuri per davant del Sol.

16.—Reunió de delegats de diversas corporacions al Foment del Treball, á fi de procedir á la constitució del Comité d' estudis pera la Exposició Universal que, segons temps há vé dihentse, hi ha 'l propósit de celebrar á Barcelona.

17.—A bordo del acorassat italiá *Regina Elena*, del qual n' es comandant, arriba el duch dels Abruzzos, fill de D. Amadeo de Saboya, rey que fou d' Espanya.

19.—La Escola de Desemparats, instituhida per Max Bembo, queda trasladada al carrer Nou de Sant Salvador, número 13.

20.—Per si 'l degá de la Facultat de Farmacia procedeix en els examens d' aquesta ó d' aquella manera, alguns alumnes de la Universitat mouhen un alborot de mil dimonis, se negan á entrar á classe, apedregan fanals y vidrieras, arrencan una porta y xiulan á tots els professors. A conseqüencia d' aquests fets, la Universitat queda tancada.

—Mor D. Llorens Porrera, regidor y antich republicá.

21.—Se repeteixen á la Universitat els escándols d' ahir.

—Marxa precipitadament á Madrid el secretari municipal Sr. Gómez del Castillo, pera calmar las exigencias del Govern, que vol cobrar immediatament las 910,000 pessetas que corresponen á la Hisenda pels drets de la Escripura de la Reforma.

22.—En vista de que la saragata dels estudiants continúa, quedan suspesas fins á nova ordre las clases de la Universitat.

24.—Té lloch al Club de Regatas la repartició dels premis concedits per la Societat de Salvament de Náufrechs.

—Ab un fraternal banquet se celebra la constitució de la Societat d' Industrials electricistas.

25.—Arriba la noticia de la catástrofe ocorreguda ab l' exprés de Valencia. El tren, sortit de Barcelona

LA SOLIDARITAT TRIOMFANT

DIPUTATS PROVINCIALS PER BARCELONA

Dionís Millán

Ramón Albó

Baldomero Tona

Agustí Nogués

Santiago Gubern

Lluís Argemí

á dos quarts de nou d' aquest matí, al arribar á la riera de Riudecanyas y á conseqüencia d' haverse romput el pont, s' ha precipitat á baix del torrent. Hi ha hagut 20 morts y 49 ferits.

—Surt el primer número de *La Nova Tralla*. En el mateix día es denuncia per l' autoritat militar y detingut son director, que queda subjecte á procés ab arreglo á la ley de Jurisdiccions.

26.—Don Manel Ibáñez, jutje especial de la causa titulada "dels atentats terroristas", instruhida contra en Joan Rull y 17 altres processats, dona per terminat el sumari, que ocupa 5,080 folios.

—Es nomenat Administrador de l' Aduana don Joan Revest.

28.—Se verifica l' enterro del director del *Crédit Lyonnais*, don Gustavo Trost, una de las víctimas de la catástrofe de Riudecanyas.

—Se celebra al Saló de Cent una reunió de delegats de diversas associacions pera tractar del projecte d' edificació de 2,500 casas pera obrers.

30.—Ab l' ópera *La Walkyria* s' inaugura la temporada del Liceo.

Bonaventura Plaja

DESEMBRE

1.—Mor á Badalona don Joan Oliva, actor del Teatre Catalá, que feya ja algun temps estava retirat de la escena.

—El globo cautíu verifica las últimas ascensions.

3.—Tornan á obrirse las classes de la Universitat, menos las de la Facultat de Farmacia.

—Se publica la sentencia del Consell de Guerra celebrat pera jutjar al cabecilla carlista D. Guillém Moore y altres. El titulat general es condemnat á 12 anys de presó major y tots els demás á penas de menos importancia

4.—Mor don Pere Llibre, conegut confiter del carrer de Fernando.

—Se veu á l'Audiencia la causa instruhida contra el director d' *El Poble Catalá*, D. Secundí Puig de

Franch, per haver reproduhit l'article "¡Era catalana!",

7.—Vista d'un'altra causa, també contra el director d' *El Poble Catalá*, pel suposat delict de injurias al Rey. El fiscal demana pel acusat 8 anys y 1 día de presó major y 500 pessetas de multa.

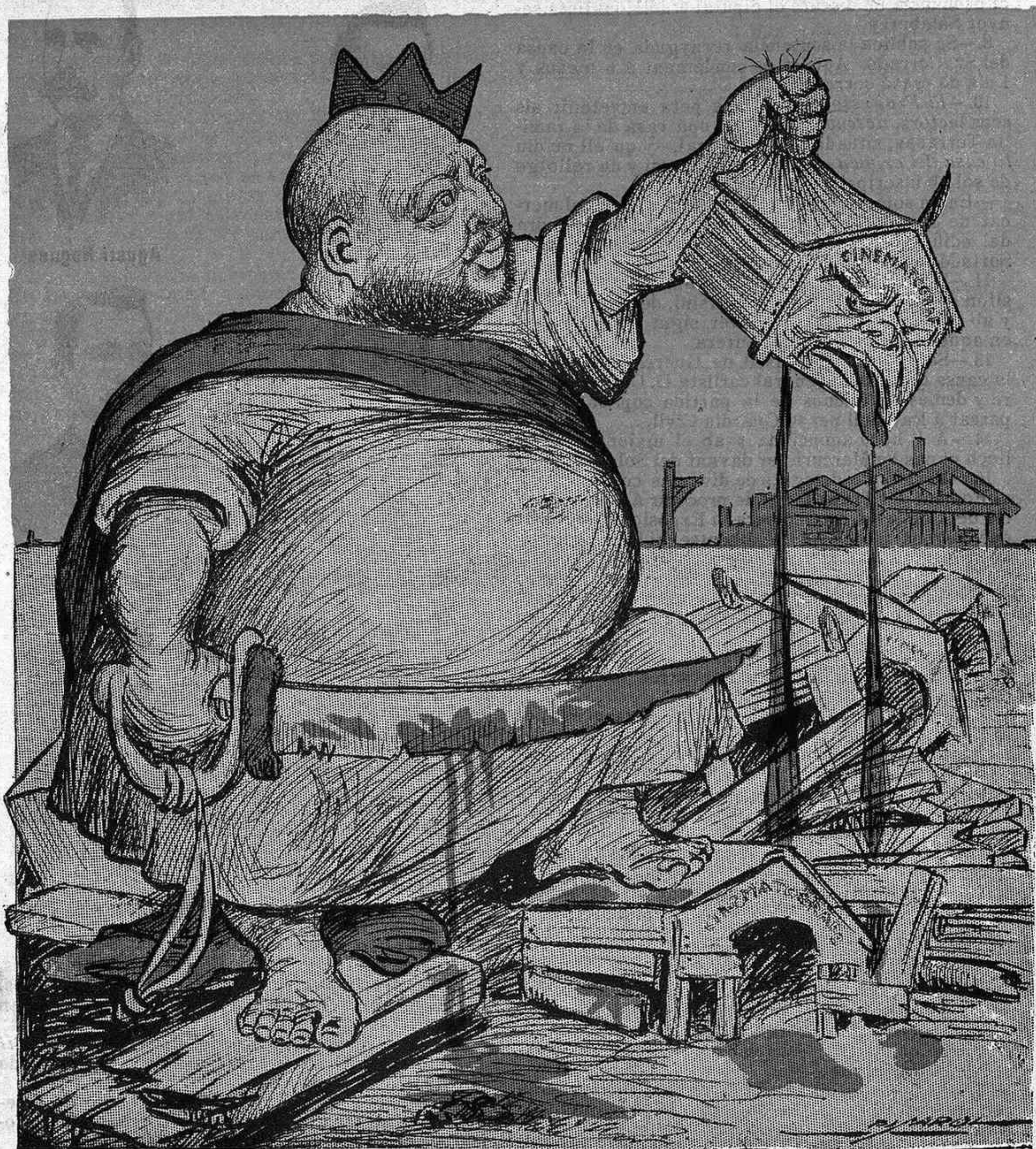
—Uns quants baylets, lerrouxistas segons tots els indicis, se presentan á las vuyt del vespre davant de la llibreria de'n López y apedregan el cartell anunciador del almanach de LA ESQUELLA, trencant de passada el vidre del aparador.

8.—Comensa á prestar servey la Guardia Urbana, últimament creada per la Corporació municipal

9.—D. Ismael González Solesio pren possessió del càrrech d' Administrador principal de Correos.

10.—A consecuencia d' una fugida de gas, moren

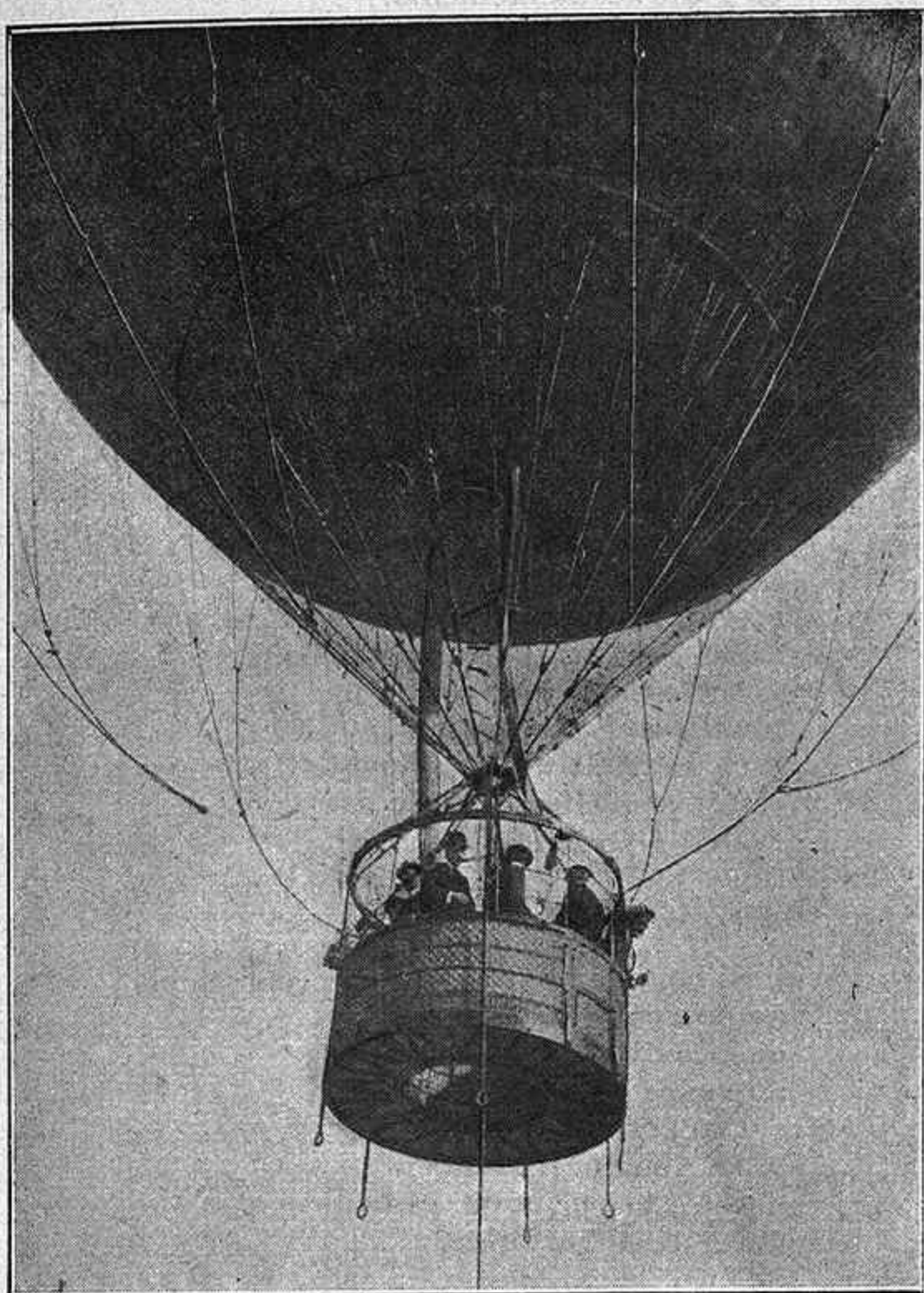
LA NOTA TRÁGICA

ANGEL HERODES

cruel perseguidor dels ignocents cinematógrafos.

L' ESPECTACLE MES ELEVAT DEL ANY

El Globo cautiu.

varias personas que habitavan en una porteria del carrer del Consell de Cent.

—Continúan els desordres que, segurament ab el propòsit d' adelantar las vacaciones, arman els estudiants de la Universitat.

11.—Queda constituïda l' Associació Nacionalista Catalana, que conta ab més de 500 socis. En sa primera sessió es elegida la següent Junta Directiva: President, D. Trinitat Monegal; vicepresidents, don Joseph M.ª Roca y D. Lluís Vía; tesorero, D. Hermenegildo Puig y Sais; secretaris, D. Eduard Vidal y Riba y D. Eugeni Xammar; vocals, senyors Martí y Juliá, Robert, Martí, Pagés, Llausuri, Millet, Barceló y Teris.

12.—Se dona fi á la construcció del mammoth, curiosa reproducció d' aquest animal prehistòrich instalada al Parch.

13.—Se fa públich que D. Joseph Roca y Roca s' ha separat, voluntariament, de las redaccions de *La Campana* y de *LA ESQUELLA*, en las quals, desde la fundació dels dos senmanaris, havia ocupat el primer lloch.

14.—El Banch Hispano-Colonial anuncia, per compte del Ajuntament, la subasta de 6,000 títuls de la Deuda municipal, serie A, y 2,000 bonos de la Reforma, uns y altres al 4 y mitj per cent.

—L'arquitecte M. Jaussey dona al Saló de Cent una interessant conferencia sobre 'ls seus planos d' enllás dels pobles agregats y Barcelona.

15.—Se reuneixen, per miléssima vegada, els propietaris y vehins del carrer de Balmes pera veure si s' troba la manera de fer desapareixe las tancas del ferrocarril de Sarriá.

—La Junta de Museos va en corporació al domicili del senyor Giner de los Ríos y li fa entrega d' un carinyós mensatge, artísticament enquadrat, ahont consta la seva gratitut pels treballs realitzats pel senyor Giner durant el temps que sigué president de la Junta Municipal de Bellas Arts.

**

Per exigencias de confecció, se tanca aquest DIARI el día 15 de Desembre.

J. F. G.

BELLS PRONÓSTICHS

Tinch á casa un calendari de paret, americá, que ab son llenguatge de *fullas*, cada día m' ha parlat.

Ell m' ha dit si el sol eixia á las quatre, ó á tres quarts; si tenfam lluna plena.

quart creixent, ó quart menguant.

Ell, posant á 'n els seus nombres casaca de guardia urbá, m' ha assenyalat els diumenges y las festas de guardar.

Ell m' ha dit á quants estavam; si eram al Abril ó al Maig; si entrava la Primavera; si l' Hivern era acabat; si 'l meu sant queya en dissapte, ó el sant d' *ella* era en dimars.

Per espay de dotze mesos ha permanescut clavat com un sant Crist, á la porta del meu minúscul despatx.

Cinquanta dugas senmanas l' hi tingut per advocat responent á mas consultas sense cobrármelas may.

Ell ha estat per mí una guía, un Mentor de paper blanch qu' en totas las mevas cosas ha influhit sempre tant y tant, que ara mateix, al trobarme son últim full á la má; quant ab eloqüent mutisme, son cartró net y pelat me dñu que l' any vell acaba y un de nou va á comensar, jo, glosador dels baratos (y hasta si 's vol dels *barats*), me declaro *futurista* ab totas las agravants.

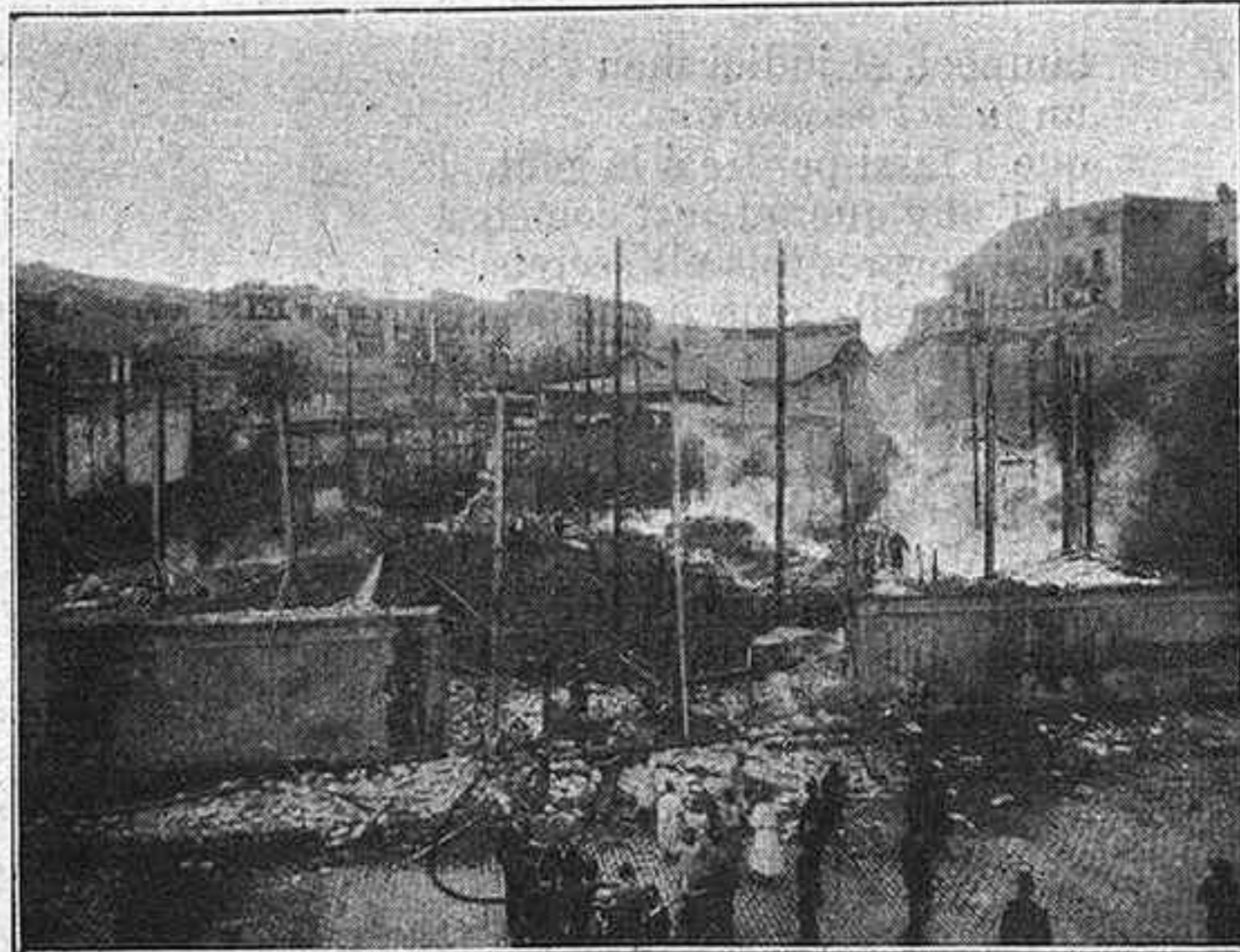
Per xó aquest any, al rependre la meva tasca habitual, després de doná el «Bon día» á n' els lectors estimats, entro de plé en el assumpto y, *arbitrariament* parlant, vuy que 'l meu discurs d' entrada siga un

JUDICI DE L' ANY

Un *judici*, que respongui á 'n á l' época present, no pot ser cosa de broma ni insustancial passatemp.

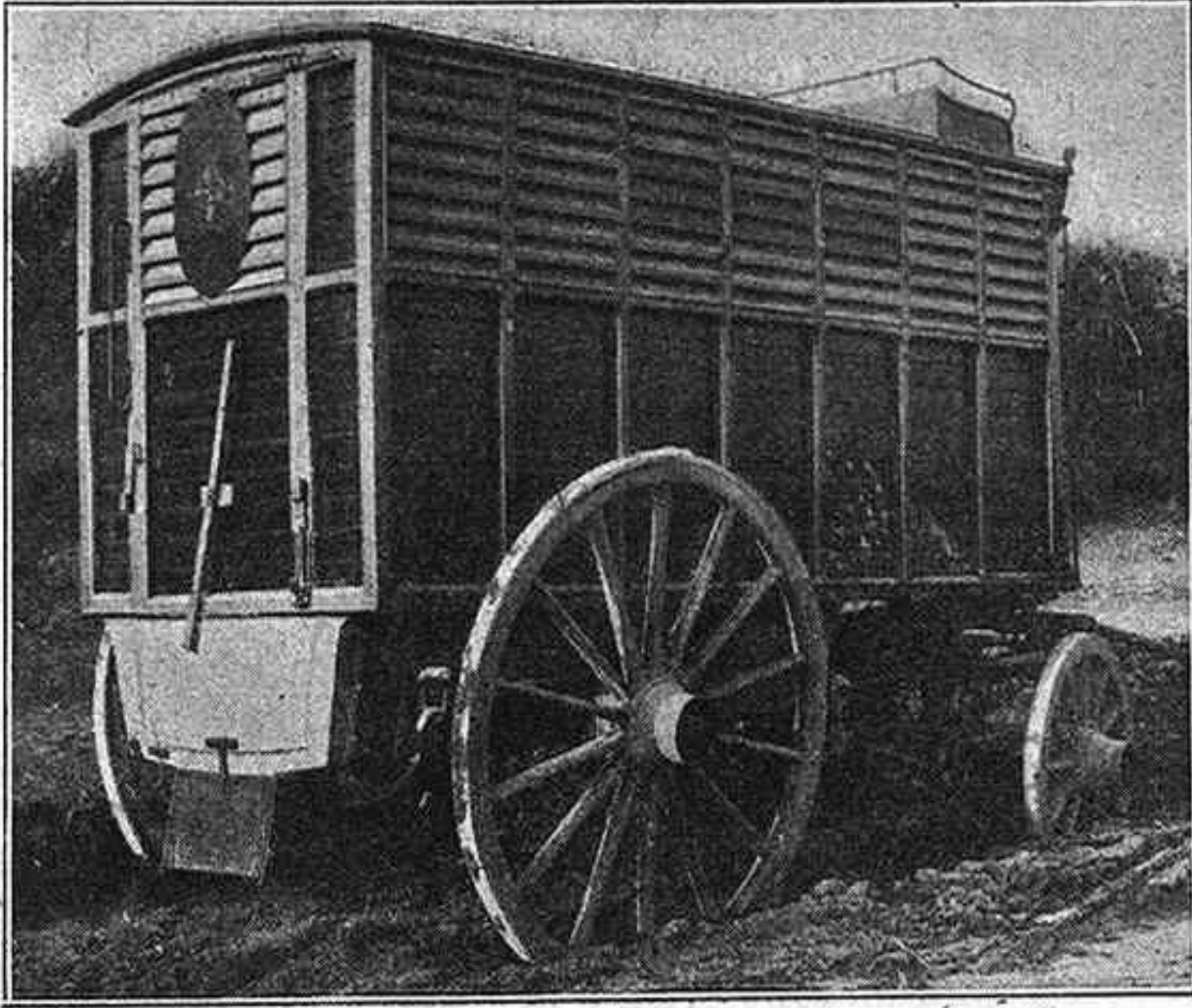
No volgient, donchs, que resulti

¡R. I. P.!

Incendi del teatro Circo Español

LA NOVETAT DAVANT DEL OBJECTIU

El cotxe de las bombas, construït expressament pera 'l transport d'explossius.

El quadro indicador del Comers, de la Industria y de las professions de Barcelona.

tampoch el judici meu
un judici temerari
que 'l fassi perdre á la gent,
de l' any que tot just comensa
ja hi sorprés tots els secrets.

Entre ells, com pot suposarse,
n' hi ha de bons y de dolents;
més per fortuna son menos
aquests segons, que 'ls primers,
y el per qué de que aixís sigui
s' explica perfectament:

Tots sabem que, si 'l món roda
com rodava en el temps vell,
Mercuri té de ser l' amo,
aquest any, del galliner.
Y, coneguda la influencia
que ab el comers té aquest deu,
¿fora llógich que 'ls negocis
li anessin tots malament?

Per 'quest motíu, jo suposo
v es de creure així mateix,

que l' any nou ha de ser pródich
en grats aconteixements.

Noucentista per essencia
y civil de naixement,
pel quí obtinga el que demani
será benigne en extrém;
pel quí perdi lo que tinga
será un any dels més dolents;
pel quí 's mori será l' últim,
y pel quí neixi, 'l primer.

Fora d' aixó, la Reforma
y altres assumptos pendants
anirán tots ide primera!
no podrán anar més bé!
Las empresas carrilayres
renovarán els ponts vells,
absoluta garantía
oferint als passatjers.

Els governs tindrán prudencia
don Clodoaldo, també;
nosaltres, l' Autonomía,
y en Lerroux un monument.

Y per que tan bellas cosas
realitats vinguin á ser,
aquest any, que 'ls ordinariis
fins tirarà un día més.

Si hem de creure aquests pronóstichs,
no podém dir certament
qué l' any vuyt de la centuria
no vé ple de bons intents.

Pro per aixó no sé 'n refihin,
y pel que podria ser
més aviat pensin qu' es fácil
que surti tot al revés.

PEP LLAUNÉ

GLOSARI

Els anys passen... Per on passen, els anys?...

*Pel Times Street, una via ampla i llarga, interminable,
sense horitzons, ni fites, ni torniquets, ni fieltos.*

*El glosador també té l'honor de viure-hi en aquet carrer
del Temps; però'l glosador no corre massa bé amb els veïns;
aixís és que per un regular no's mou de casa, evita tota
mena de xafarderies amb els del replà i s'ho mira tot desde'l
seu modest piset mundial.*

*Pel carrer del Temps hi passen els anys; més metòdics
que Descartes, s'estalonen l'un am l'altre cada dotze mesos
exactes, amb una puntualitat que no sembla sinó que tin-
guen gana i els hagin convidat a dinar.*

*Som a la nit del 31 de desembre... Ara mateix, doncs, n'ha
de passar un per davant del meu finestral. Aviat serà mitja-
nit; damunt de la taula d'escriure, el meu rellotge marca
Longines, senyala les dotze menos dos minuts... Amb els
ulls a l'ampla via, concentrant tots els meus sentits en el
solemniat instant que ha de tenir lloc l'heroica gambada
del 907, quanto a través dels vidres... Ting fam d'assaborir
l'emoció d'aquet suprem badall que's perd en l'infinit de les
hores, rítmiques dançaires de l'Eternitat... Tant sols falta
mig minut... El silenci que m'envolta és de lo més quietós
que he experimentat en ma vida: ni un cant de gall, ni un
ronc de persona, ni un rosc de corc, ni una cançó perduda...
Ara... ara... un segon més, i ja tenim aquí'l 908... Em
sento ben prè de la sensació: és una mena de percepció de lo
imperceptible; una estranya concentració d'emocions en la
part posterior del cervell... L'agulla senyala just l'hora
suprema... Per fi! L'any ha passat com una halenada... els
estels han parpellejat... He apreciat ben intensament tota la
grandesa del succés... que m'ha corprès, m'ha aclaparat...
am sa punyent esbranzida.*

Silenciós, am l'egoisme de fruir encara per uns moments

tant delitós torment, he abandonat el front damunt del braç esquer...

Dotze campanades del campanar de la Seu em treuen de l'ensopiment.

Esparverat, miro'l meu rellotge...

M'avencava tres minuts!

Està vist que l'imaginació és la riquesa dels homes.

XARAU

BALANS TEATRAL DE 1907

PRINCIPAL

Comensa l'any desenterrant-se la xamosa sarsuela de 'n Frederich Soler *La rambla de las flors*, y desseguida ab la esplendidesa á que en Graner ens té acostumats s'estrena *La Santa Espina*, lletra d'en Guimerá y música del mestre Morera; obra de gran espectacle en la que s'hi lluheixen tan els escenógrafos com els autors pero que no dona el resultat que deuría dar á la empresa degut á la crisi *bombarda* perque está atravesant la ciutat.—*L' Ajudant* se titula un aixerit passatemp arreglat pel Sr. Puiggari ab música del mestre Grant, que s'escolta ab complacencia.

Durant la Quaresma, la orquesta Filarmónica Barcelonesa dona alguns concerts baix la experta direcció del Sr. Lassalle, mestre jove, intel·ligent, briós, que domina el seu art, donant justos relleus á las obras que interpreta. Els programats son notables, á pesar de lo qual el públich no es molt numéros. El primer de dits concerts el forman tres magistrals sinfonias de Haydn, Beethoven y Bruckner, que venen á ser tres plats forts y exquisits. Y ab el mateix succés se donan els altres Concerts de la serie anunciats, en els quals s'hi donan á conéixer algunas novetats, composicions de Schuber, Brahms, Cessar Franck, etc. Els que van á cárrech del Orfeó Catalá, resultan també verdaders aconteixements artístichs. També dintre la Quaresma y pera la quaresma escrita s'estrena ab acceptació *La resurrecció de Llätzer*, quadret emocionant de 'n Guimerá ab ilustracions de 'n Morera.—Un gran triomf obtingut per l' eminent pianista Malats cal anotar-se en aquest punt, qui al interpretar dos pessas novas del nostre paísá Albéniz va guanyarse una colossal ovació que compartí ab el compositor.—*Hensel und Gretel*, traduhit al catalá per miser Maragall, esdevé un gran éxit baix la interpretació esmerada dels artistas de can Graner.—Una comtesa de 18 anys, la Morstyn, se dona á conéixer com á pianista devant dels nostres filarmónichs. La elegancia del seu art seduheix al auditori.—La María Gay ens fa sentir una *Carmen*

única y excepcional. La gent de bé s'esvalota al véurela moure's y sentirla cantar.—El famós pianista Raoul Pugno ens favoreix ab dos espléndits recitats.—En Risler li va al darrera... y casi li passa al davant en lo que toca á veure's ovacionat.—S'estrenan seguidament ab regular acceptació: *Mirallets pera cassar aloses*, arreglo de Puiggari; *Joves y Vells* d'en Fuentes; *No ho sé* y *Amor telefónich*, de l'Aulés; *L' encís dels 18 anys*, de 'n Creuhet.—Més concerts de 'n Lassalle ab la Filarmónica... y es clar, més éxits.—Unas quantas funcions á cárrech de la Vitaliani desensopeixen una mica al veterano Principal.

Al finir el setembre s'obran altra vegada las portas pera las temporadas de tardor y hivern, ab la novetat de las *elyes*. Inaugura ab *Joan del Os*, una rondalla enginyosa de l'Apeles Mestres que's representa ab éxit, donchs además de que la lletra es com es, la música's deixa escoltar com á filla de 'n Morera. Estalonan á aquesta obra *Els entremaliats*, de 'n Figueras y en Font, música de Salvat, que passa y res més; *Florida eterna*, quadret de 'n Pomés, que també passa; *Pas de comedia* de 'n Barbosa, diálech sense pretensions; *Lés roselles*, de 'n Jordá, ben escrita, pero mansoya; *El café de Barcelona* (Ramón de la Cruz) ab música del mestre Oró, que's guanya la curiositat de la gent.—Alternan ab aquestas funcions altres concerts de 'n Lassalle que son més correguts que 'ls anteriors y en els que's donan obras de importancia y desconegudas dels nostres *amateurs*.—S'estrena la obra de 'n Morató *Un recó de món*, que no convéns; *Si natural* de l'Aulés, que entreté; *L' hort de 'n Churrumeco*, que no mereix l'honor de ser cronicat; *Lo fill del rey*, bonica visió musical de Marinello y Argelaga; la traducció del *D. Joan* de Molière, que no resulta; *A peu plá*, de l'Aulés y el mestre Alfonso, passadora; *Rodamón*, visió desgraciada de la Sra. Freixas, ab lletra encarregada á n'en Nogueras Oller; *No diguis blat*, també de l'Aulés, ab música escayenta de Borrás de Palau.—*Els gendarmes* (Morató y Sadurní), que's fa un grapat de vegadas; *La festa dels àngels*, del Sr. Marxuach, melodramet ignocentó; *T' estimo*, arreglo de molta gresca degut al Sr. Puiggari; *La festa de las donzellas*, de Riva y Esquerrá, que s'aguanta per la música; y el quadret de 'n Duquesnel ¡*Por!* molt ben adaptat pel Sr. Sicars.

LICEO

La presencia del mestre Mascagni aporta doble interés á la ópera *Amica*, que s'estrena ab éxit merescut, donchs es la més inspirada y més *sabia* de las sevas obras. Ei popular compositor se fá aplaudir també com á director d'orquestra en alguns concerts que organisa y ens els que hi figuran pessas d'empena com el prelude de *Els Mestres Cantayres*, *Tanhauser*, *Eleonora*, etc.—Aprofitant la estada del esmentat mestre's reproduheix la celebrada *Cavalleria Rusticana*, que val una ovació al afortunat

CATALANS ILUSTRES

Santiago Rusiñol

Autor de *La Mare*, l'obra de més éxit del Teatro Catalá durant l'any 1907.

Joseph Llimona

Guanyador del Premi d'Honor en la Exposició Internacional de Bellas Arts.

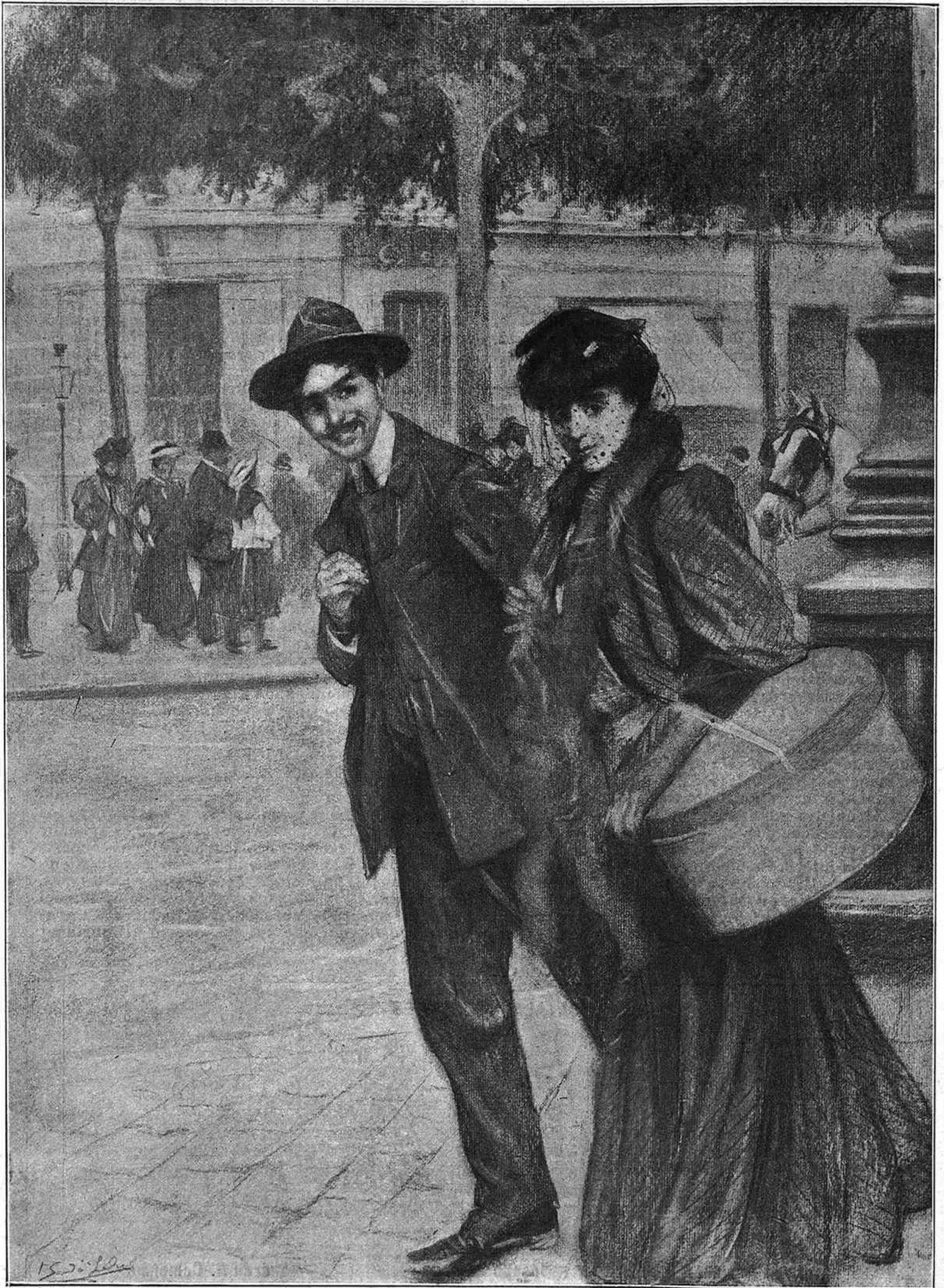

Andreu A. Comerma

Fundador y president de la rondalla ferrolana *Airíños d'a miña terra*, que vingué á visitarnos.

NOSTRE PA DE CADA DIA

La Universitat podrà estar continuament tancada, pero lo qu' es els pobres estudiants per xó no descansen.

autor y als artistes Bianca-Capelli y Biel.—En la *Lucia* son aplaudits els debutants Sra. Galvany y Sr. Scampini.—Seguidament va *Don Pasquale*, ab l'aparició del tenor Giorgini, quin debut resulta un tant accidentat.—El públich retxassa *Il barbiere* y avans de que li prenguin el pel d'ú que prefereix deixar-se el ral.—Precedida de certa espectació, 's dona la primera d'*Hesperie*, ópera en un acte, lletra del Sr. Oliva Bridgmann, música del mestre Lamothe de Grignon, que obté un regular éxit.—Y acaba la temporada de hivern ab una desastrosa *Walkyria* interpretada á la italiana pel mestre Belluci, ab disgust dels wagneristas.

La nota de més relleu en els Concerts Quaresmals, es la presencia del mestre *Sigfrid Wagner*. El fill del célebre autor de *La Walkyria* no agrada al gros públich.—En el tercer concert s'estrena un *Oratori* del mestre vaticanista Perossi que 'ns resulta una ignocentada de mal género. Menos mal que pera treure el mal gust á continuació 'ns serveixen alguna racció escullida de Wagner y César Franck.

Comensa la temporada de hivern ab *La Walkyria*, dirigida admirablement pel mestre Kaehler. S'hi distingeixen de debó la Pasini-Vitale y la Kaftal, en Vaccari y en Kaschmann. Seguidament se posa *La Tosca* y s'anuncian altres óperas de repertori gros.

CIRCO BARCELONÉS

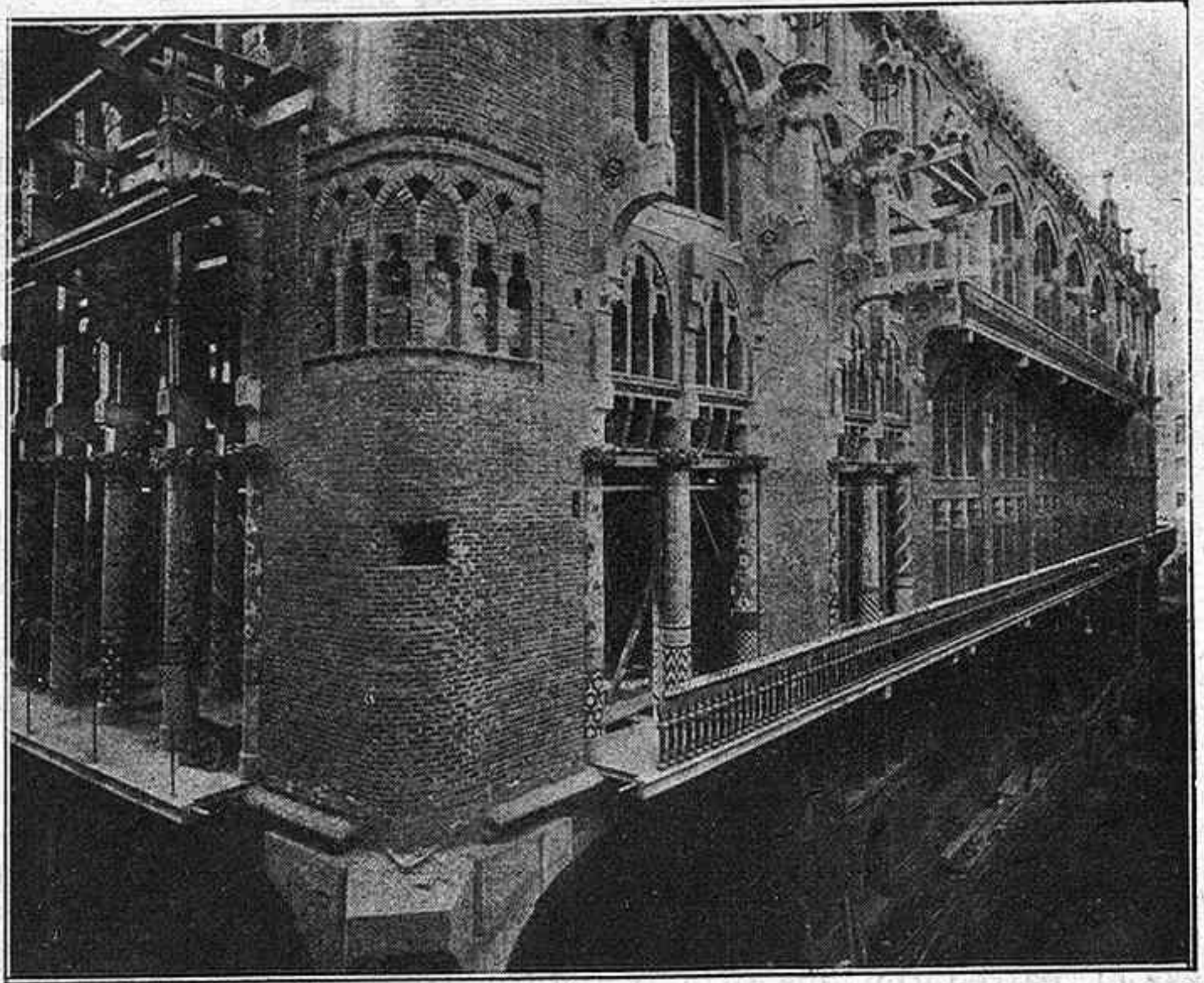
Funcions combinadas de sarsuela y atraccions. Ab el títul de *El corsé de Venus* s'estrena una tonteria que no té altre sujestió que 'l nom; y ab el títul més sujestiu de *El placer del amor* se 'n estrena un'altra que no té altre alicient que 'l ball de vuyt donas cancanistas: total setze pantorrillas.—Anyadeixin á aquestas atraccions la *Morita*, del mateix género.

Després d'aixó no 's parla més d'aquest antich colisseu.

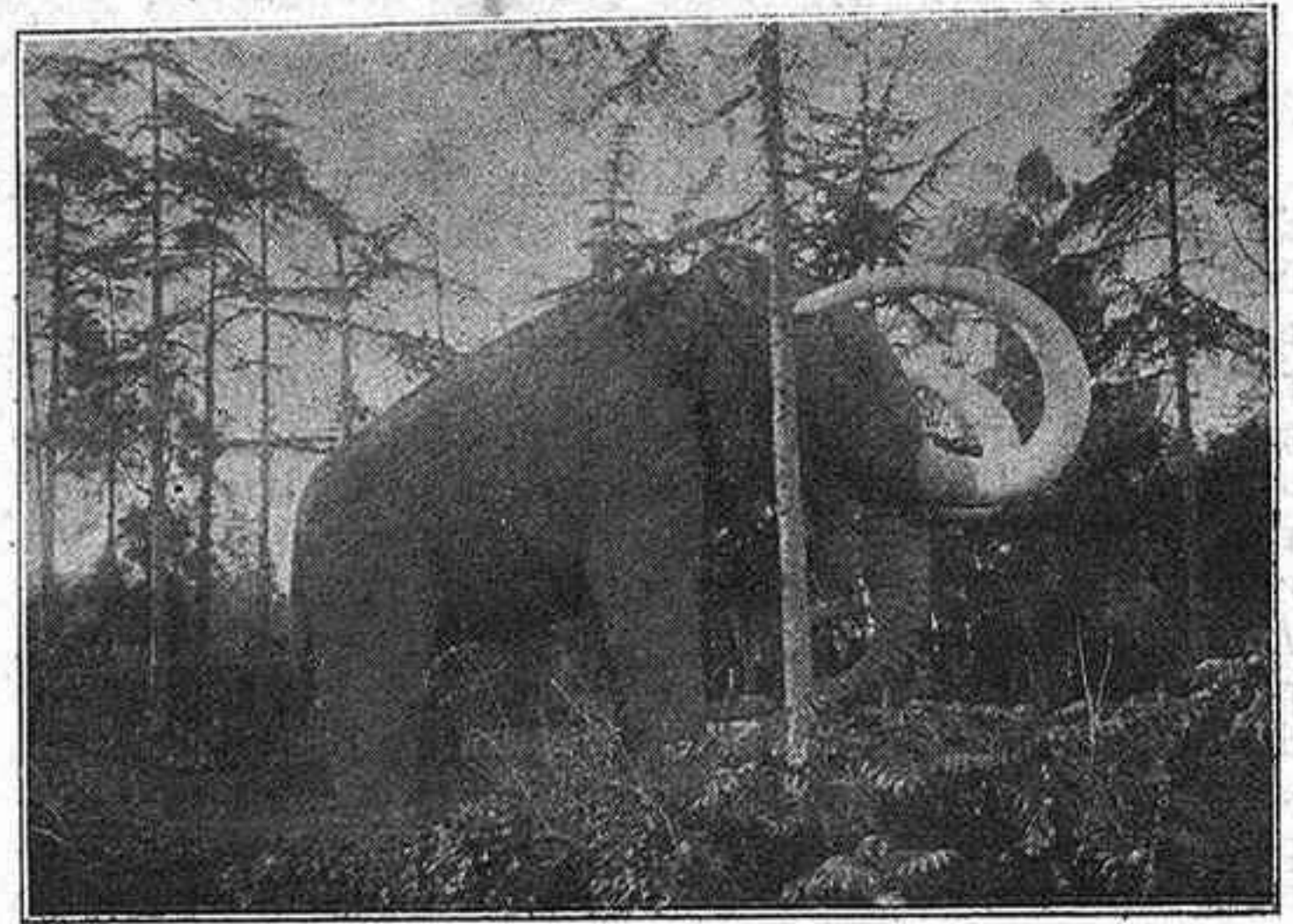

El famós Sant Jordi de la casa Terradas (Gran Via Diagonal), en el qual algú pretenqué haverhi descubert una inscripció separatista.

NOTAS GRÁFICAS

El nou edifici del «Orfeó Catalá» (en construcció).

La reproducció del mammoth, instalada al Parch.

ROMEA

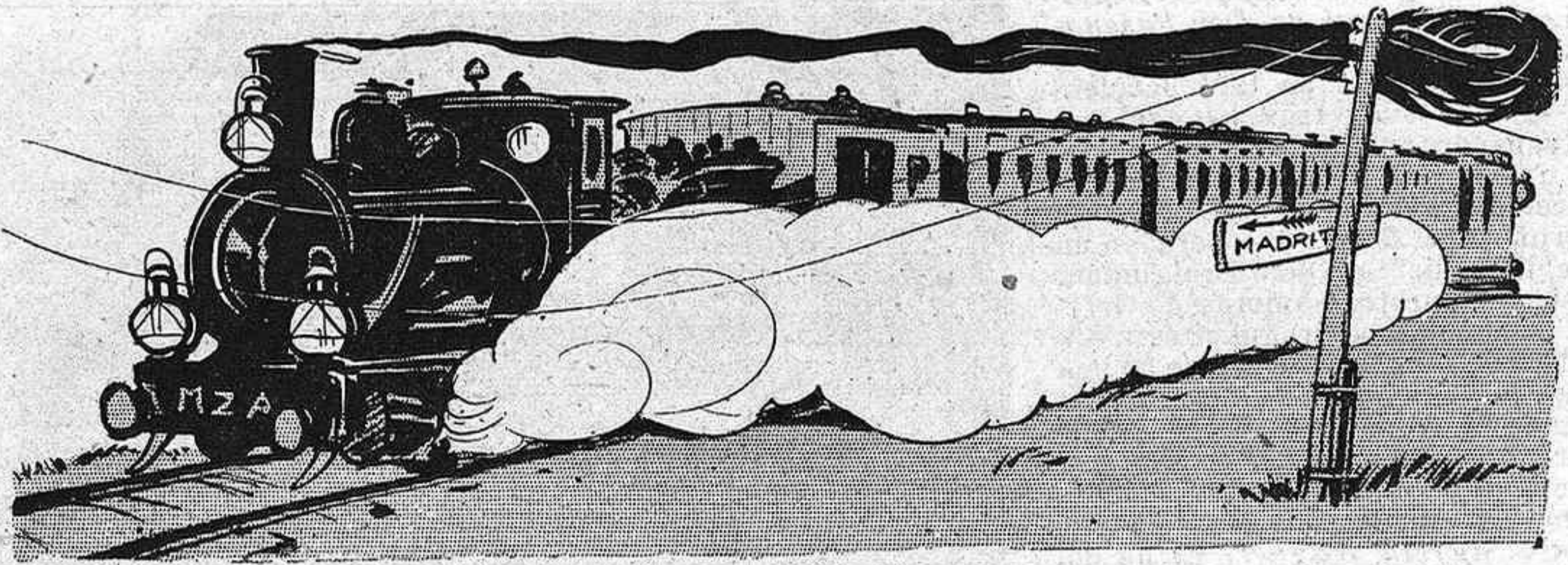
Mestre Peyo, noucentista, estrena un quadret que porta per títul *El patró Pere March*, d'assumpto vell

peró de bastanta intensitat dramática y plé de color.—A só de tabals s'anuncia *El Mestre*, de 'n Creuhet y en Morera, quin estreno dona lloch á animadas discussions entre crítics de las quals ne fa reclam inútilment la empresa.—Al poch temps presenciém ab bastanta fredor una *Nit de Neu* d'un tal Pere Busquets (a) Don Teodoro.—*La Marquesa de Stephanotis*, arreglo del Sr. Franquesa, fa per unas quantas nits las delicias dels panxa-contentos botiguers de la barriada.—*Sol ponent* se 'n va á la posta desseguida.—En Vinyas interpreta ab notable art el bonich monólech *Dí-vagant*, de 'n Pieri, traduht á conciencia per en Joseph Burgas.

Mereix punt y apart l'estreno de *La Mare*, de 'n Santiago Rusiñol, quina data s'hauria d'escriure en lletres d'or. Es sens dupte l'obra salvadora, la veritable mare de la empresa que 's veyá esmáperduda.

Tot bressant, idili de Mme. de Haussy, traduht per en Folch, obté una favorable acullida.—*¡Massa tart!* es un bonich quadro dramátich pulcrament dialogat pel senyor Marinello.—A primers del mes de las flors té lloch l'estrena de *La barca nova*, de l'Iglesias. Es un drama hermós, d'ambient just y atapahit de bellessas artísticas y literarias, pero 's desvía un tant la idea al final y 'l públich no s'hi entrega com deuria.

Acabat l'estiu rigorós torna á aixeribir-se, inaugurant la temporada una bonica comedieta de 'n Ramón y Vidales: *Dilluns de sabater*. Segueixen á aquest els següents estrenos: *¡Dilxosos diners!* (arreglo de 'n Vilaregut) qu' es una excelent comedia; *Entre boyres*, que no s'aguanta ni ab crossas; *Hipnotisme*, que sembla de l'Aulés y qualsevol diria que ho es; *Els sabis de Vilatrista*, de 'n Santiago Rusiñol, entra de plé al bon públich y n'hi ha per días—Van estrenant-se: *Els poruchs*, comedia de risa arreglada pel Sr. Franquesa; *Temps de belluga...*, del Sr. Baró, que agrada degut á lo graciós del original; *Calvari amunt*, de 'n Burgas, que agrada... però fa plorar; *Bernat manso*, de 'n Juliá Pous, que fa passar el rato; *reprise de La barca nova*, de l'Iglesias, convenientment reformada per l'autor y que obté un triomf merescut; *La colla de 'n Pep Mata*, gra-

Dilluns, dimecres y divendres: surt de Barcelona y se 'n va á Madrid.

ciós saynet del mateix; *El Tribunal de las ayguas* de 'n Pous, que no es res definitiu; y *Animas perdudas*, de Xavier Godo, que s'aplaudeix molt pels seus efectismes ben trobats.—Alternant ab funcions de la casa, el Teatre Íntim, que dirigeix l'Adriá Gual, comensa á donarhi una serie de quatre vetllas artísticas, estrenantse ab éxit en la primera las obras: *Barateria*, *Pèl de panotxa* y *La má de mico*.

ELDORADO

Entre comedia y comedia una que altra sarsuela de repertori corrent. A las primeras perteneixen una obreta en un acte del Sr. Linares, *Mentiras*, qu' es ben rebuda; *Lazos indisolubles*, del Sr. Pareira, que no agrada gayre; *Los tres anabaptistas*, arreglo d'una distreta comedia italiana; *El mismo amor*, de 'n Linares, comedia de molta sátira y molt xiste en el diálech pero sense cap consistencia; *Mareas vivas* (C hápuli Navarro) d' escassas condicions; *La muñeca eléctrica*, en tres actes, del Sr. Maristany, poch original pero plena d' ocurrencias; y el quadro dramátich *Valor*, del nostre pintor de cementiris senyor Urgell.—Sorollosos aplausos recull la companyia Ortega ab la obra *Quo vadis?* qu' es presentada ab tota propietat.—A continuació s' estrenan una obra en 5 actes, *Águila de blasón*, del senyor Valle-Inclán, obra que está molt ben pensada y escrita pero que no resulta teatral; *Los abejorros*, de 'n Brioux, traducció de Martínez Sierra, comedia exótica pero entretinguda, y *Triplepatte*, arreglada del mateix, molt xistosa y moguda; *Los buhos*, de 'n Benavente; diálech plé d' ingeni pero d' assumpto fals; *Abuela y Nieta*, qu' es una verdadera troballa; y com á darrera novetat de la temporada *Los de Belmonte*, comedia casulana sense such ni bruch.

L'aparició de l'Enrich Borrás es saludada ab un llarch aplaudiment per nombrosa concurrència. El gran actor interpreta ab gran art *La buena gente*. S' estrena *Vida y dulzura*, de 'n Rusiñol y en Sierra, obra d' un cómic agredols; *La Zancadilla*, dels Quintero, (poca cosa) y *Mignette y su mamá*, arreglo de 'n Gil Parrado, que compleix l' objecte de fer riure.

A darrers de Maig, sarsuela cómica dirigida pel Sr. Mesejo. Las novetats, durant el transcurs de la temporada, son: *A remolque*, diálech aixerit, y *El sueño de la princesa*, obra que remata la curta serie defuncions.—La companyia Cobeña-Morano hi dona algunas funcions, entre ellas *La Madre*, que li proporciona alguns plens.

Tancat bona part del estiu, á primers de setembre debuta el genial Novelli ab *Papa Lebonnard*. El colossal actor serva encare totas las condicions de comediant per excelencia que 'l colocan á la més alta posició en el món artístich. Ab el seu talent portentós ens fa assaborir las sevas creacions en *Luigi XI*, *La Bisbética*, *Kean*, *Otello*, y ens dona á conèixer las interessants obras: *La miseria del Sig Travetti*,

Edipo Re y alguna més, recordantnos en primer lloch del *Re Lear*, de Shakespeare.

Els aixerits actors Balaguer y Larra donan una empenta á n' en Novelli, que se 'n va desgraciadament per no tornar may més. La primera obra nova que 'ns posan es un acte de 'n Benavente, *El amor asusta*, bastant esllanguida; seguidament venen: *El último recurso*, de Dreyfus, tota ella una caricatura; *Tenorio modernista*, que fa esclatar el riure sense ganas, encare que sense solta; *Morada histórica*, d' autors francesos, ben construhida y xistosa; y la obra del Sr. Linares Rivas, *Nido de águilas*, que no s' aguantará molt temps en els cartells, á pesar d' estar admirablement escrita.

TÍVOLI

Al comensar l' any, el veyém transformat en circo-questre, cridant molt l' atenció, entre altres números notables, el que 's titula *Campionat de lluytas internacionales*, que 'l forman una *troupe* de femellas molt ben tornejas.—La *reprise* de la pantomima *Mazeppa*, qu' es posada espléndidament, aumenta la concurrència d' aficionados al género; y acaba d' amenisar las vetllas la simpática Mme. Margueritte ab els seus lleóns domesticats.

Ab bons auspicios comensa á darrers de febrer las sevas funcions la companyia italiana de opereta que dirigeix el Sr. Scognamiglio. Inaugura ab *Geisha*, japeria del mestre Lidney Jones que agrada bastant á causa principalment de la música qu' es molt inspirada y joganera.—Y desseguida *Los Saltimbanquis* de 'n Lluís Ganne, de gran éxit; *San Toy*, que resulta un xich aburrida; *La cigala y la formiga*, de Audrán.—Fóra els italians, una companyia dramática estrena una obra pel grós públich que complau á las galerías: *Los misterios de San Petersburgo*, original de 'n Decourcelle.—També s' estrena ab bons resultats un melodrama dels Srs. Jover y Valentí: *Los niños del hospicio*.

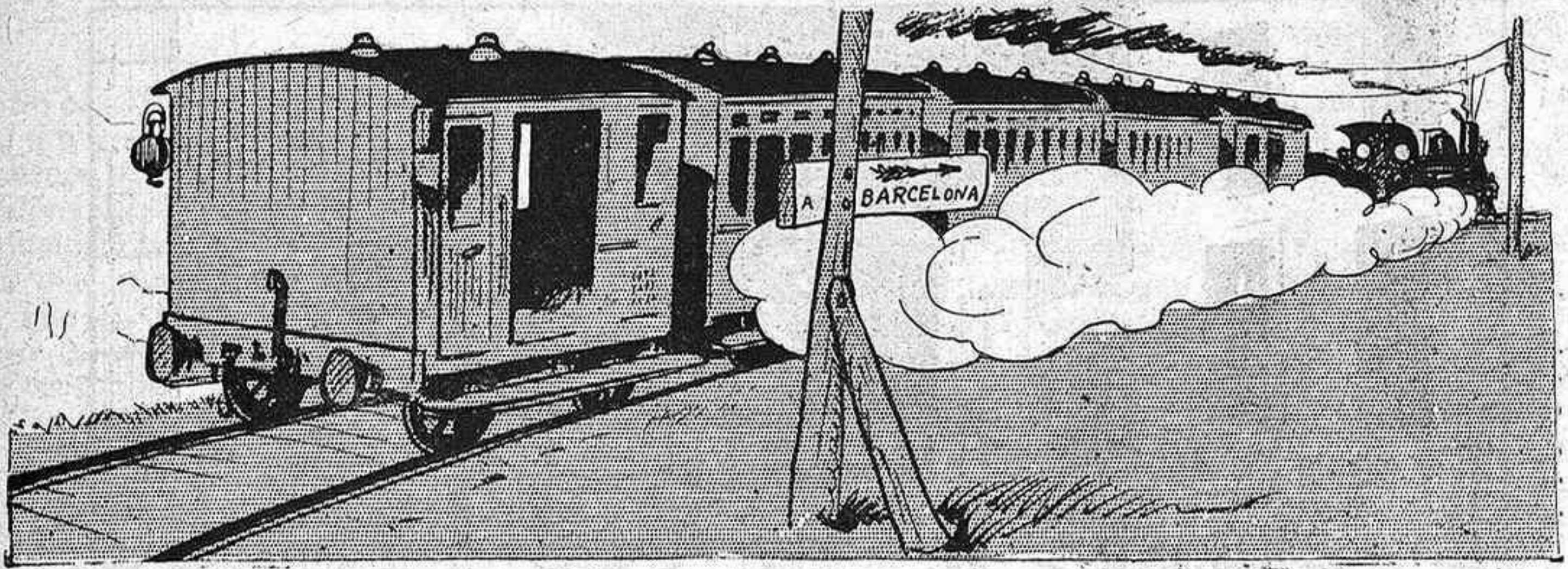
Més tart comensa ab bon peu una companyia d' ópera dirigida pel mestre Camaló.—Ab l' *Aida* debuta el tenor Valls, á quí s' augura un bonich pervindre. Exits que s' han de apuntar: *Carmen*, per la Elena Fons; *Cavallería*, per la Revers; y *Ernani*, per en Blanchart.

Acabada la temporada d' ópera, 's traslada aquí la companyia del *Granvia*, que presenta el célebre *Mono Nathal*.—*La hostería del Laurel*, de 'n Pasó y Abati, música de 'n Lleó, no fa gayre farrolla.—*Ninón*, de 'n La Puente y Perkins, música de 'n Chapí, aporta gran públich.

Substituhint á la espanyola debuta la companyia de opereta italiana que 's titula *Citá de Torino*. El públich la reb bé, aplaudint las obras *Igranatiéri*, *Santarellina* y *Les petites brebis*, obretas verdoes la major part; la titulada *Fior d' Aspérula* no va agradar.

Al bó del estiu, una companyia de género xich ab *varietés*, entre aquestas un número sensacional:

ARCALDE DE R. O. Y ORDINARI DE LA CORT

Dimars, dijous y dissabtes: surt de Madrit y se 'n vé á Barcelona.

Mr. Enrichs ab els seus deu lleóns. Y desseguida torna á encarregar-se'n l'Alegría, que comensa una campanya tan migrada que 's veu obligat á plegar á las pocas senmanas. Fins que darrerament s'en encarrega 'l senyor Elías, qui ho anima ab el célebre campió de *Jiu-jitsu* Mr. Rakú, que cau com un ángel bó y ompla el teatro cada nit.

La gent de circo 's traslada á Novetats, y en el Tívoli hi funciona ab éxit una companyia sarsuelera que 's cuyda d'estrenar algunas obras com: *¡Todos somos unos!* de Benavente, que se 'n vá al fosso; y *La Alegre trompetería*, de 'n Paso y Lleó, que no passa de ser una tontería pornográfica.

NOVETATS

El debut de la companyia siciliana de 'n Grasso constituheix una revelació de veritable importancia. Dos artistes de gran talla, un quadro complet y capacitat pera admirables efectes de conjunt, obras escullidas del modern repertori siciliá, héus aquí las sugestivas promesas que 's van tornant realitats en el transcurs de la serie de funcions anunciadas, que s'inauguran ab *Malia*, de Capuana, drama intern quelcom defectuós pero que vibra y emociona; obra que interpretan maravellosament la primera actriu Mimí Auguglia, revelantshi una artista genial, y el Sr. Grasso, quina característica es la ingenuitat. Tots dos se fan admirar diariament en obras de tanta importancia com *Feudalismo (Terra Baixa)*, *Cavalleria Rusticana*, *Maruzza*, *Juan José*, *La Lupa* (el drama de més empenta que sobre el sensualisme s'ha escrit), *La morte Civile*, en la que en Grasso obté un colossal triomf, *La figlia di Jorio*, celebrat drama poemátich de 'n Danunzio que agota las alabansas dels crítichs moderns y que val á la Sra. Auguglia una serie de interminables ovacions; *Il diritto di vivere*, hermós drama de Bracco; y *Pietra fra pietre*, emocionant obra de Suderman y una de las de més lluhiment pera 'ls sicilians.

L'inimitable Frégoli, ab sas excentricitats transformísticas, porta una riuhada de gent durant alguns días al Novetats.

Unas quantas funcions més dels deliciosos sicilians, que tornan de Madrit. El públich es potser més numerós, pero durant aquesta tungada no estrenan res de importancia, fora del bonich mondlech *Paura*, de 'n Víctor Rahola, traduhit per en Xavier Godo.—Desseguida, baix la direcció del mestre Goula (fill), debuta una companyia d'ópera italiana bastant equilibrada. Repertori, el corrent: Interpretacions ben ajustadas. La empresa correspón al favor del públich contractant á verdaderas notabilitats, entre ellas al barítono Víctor Maurel y el tenor Palet.—El violinista Kubelink dona uns concerts molt interessants y 's fa ovacionar á cada pas per sa assombrosa execució.

Torném á tenir la simpática Tina di Lorenzo, que alcanza un gran succés ab la obra de Bernstein *La Rafale*, que 's referma ab *La locandiera*, *Gioconda*,

Julietta e Romeo, etc., estrenantse algunas de notables com *Felice*, de Hannequin, que obté un bon aculliment.—Seguidament debuta la Guerrero ab l'hermosa obra dels Quintero *El genio alegre*—El segon estreno toca de torn á una obra de 'n Benavente, *Más fuerte que el amor*, de poca vida; y successivament s'estrenan: *Celos*, del Sr. Muñoz Seca; *Daniel y Amor de artistas*, de 'n Dicenta, que tampoch s'enlayran massa; *El Ladrón* (arreglo), que té grans condicions de alta comedia; y *La princesa Bebé*, de 'n Benavente, y *La passadera*, de Gresat y Croiset, poch consistents abduas.—

També en aquest escenari ha volgut la Vitaliani deixar el seu bon recort escampant las olors de *lilds* que hi ha deixat la anterior companyia ab l'halenada pura del seu art verista. Va estrenar *Lladres*, de l'Iglesias. Apunteuse la interpretació de *Medea...* ¡quina nit, caballers!... Sí, sí... *á rivederci!*

Al poch temps una companyia passa-volant explota *El anillo mágico*, que li dona resultats satisfactoris.—A primers de Novembre l'eminent Borrás hi representa uns quants *Tenorios* que 's contan per plens.—Cal recordar també un gloriós concert donat pels mestres Malats y Granados que fou una solemnitat artistica, y altres concerts de la *Associació Musical* en els que 's dona á coneixer un pianista de mérit, en Joan Batalla, y un dels quals es dirigit per l'eniment Saint Saëns.

Trasladada aquí la companyia del Tívoli, ab l'esqué de 'n Rakú.

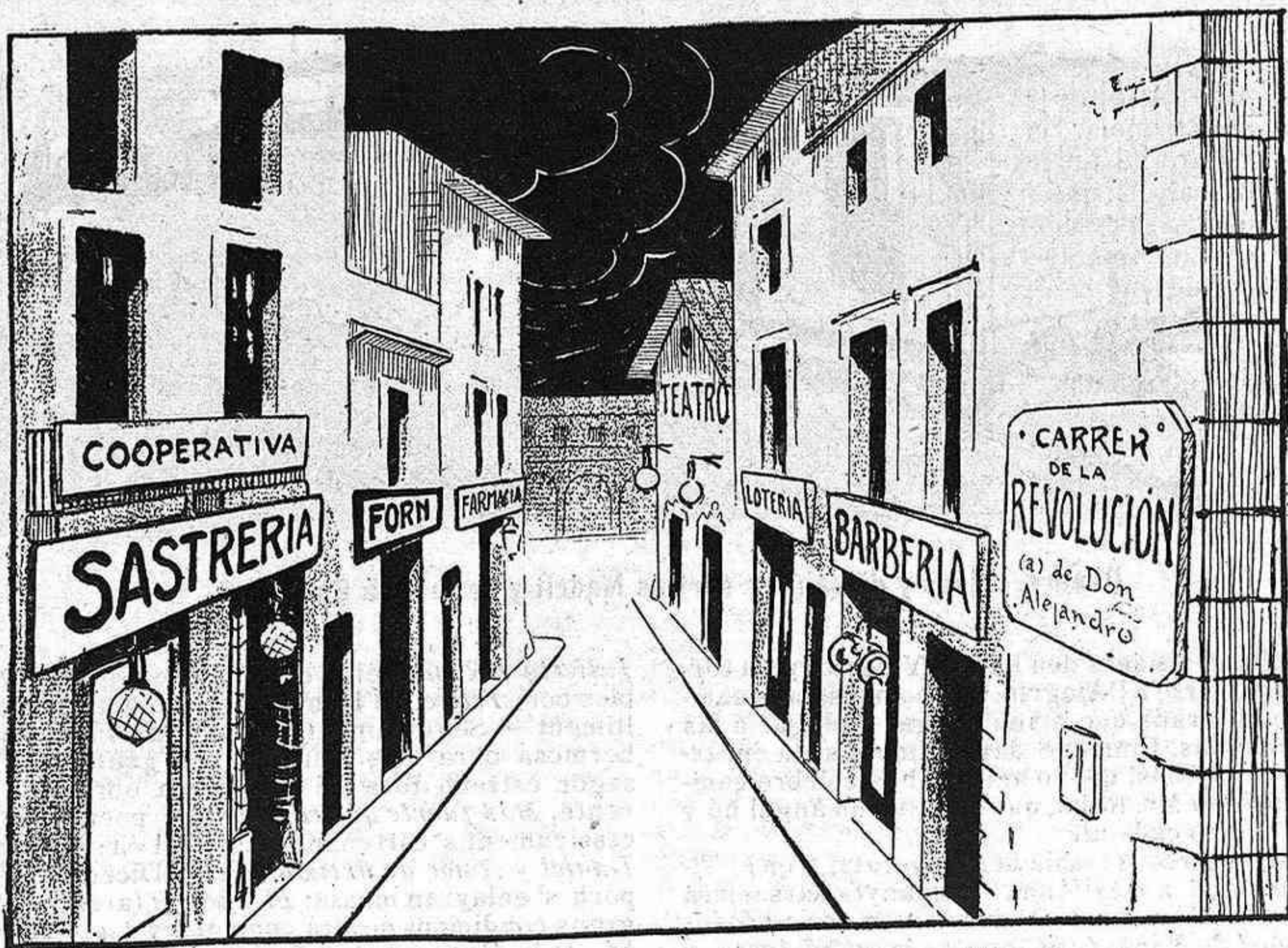
Ja res més d'extraordinari passa per 'quest escenari.

GRANVÍA

Una companyia sarsuelera estrena ab éxit regular *La Noche de Reyes*, de Arniches y Serrano; *La chinita*, sainet lírich de 'n Villaescusa ab música de Chueca y Córdoba; y *Ruido de campanas*, de assumpto gastat pero xistosa y ab bonica música de Lleó.—Aviat se reforsa el cuadro de tiples ab el debut de la celebrada María Gurina.—*La chanteuse*, sarsueleta, no té gayre aceptació.—Tampoch tenen gayre millor sort *La fragua del Vulcano*, de Linares-Rivas y Chapí; *La pesadilla*, del mateix músich y lletra de Boada y Castro; y *El palacio de cristal*, (Jackson, Capella y Torregrosa), bastant insustancial.

Altra campanya del mateix género s'inaugura més tart, ab la novetat de barrejarshi pessas valencianas. Dirigeix en Pepe Angeles y 's conta ab una bona parella de tiples, la Mayendía y la Sánchez, y un pimpollo de 17 anys que porta molt *mosqué* al teatro.—S'estrenan *La loba*, de 'n Paso y Lleó, que no entusiasma á ningú; *El Roder*, d'Escalante, que 's jutja favorablement; *La edad de hierro*, del Arniches y Más (lletra) y Hermoso y García Alvarez (música), ab éxit satisfactori; *La gente seria*, de l'Arniches y Sánchez Alvarez, que també agrada; y *La Rabalera*, de M. Echegaray, ab éxit sorollós.

¿CÓM ESTÁ LA RRREVOLUCIÓ?

Si se 'n volen informar,
aquí tenen el gran centro:

tots aquests establiments
son del «amigo del pueblo».

A mitjos d'octubre estrena simultáneament ab el *Nou, Los Veteranos*, de 'n Labra y Chapí, que obté un regular succés; y *La patria chica*, dels Quintero, que mou molt soroll sense motiu.

CIRCO ESPANYOL

Poca y ben poca historia té aquest any l'afortunat teatre del *Paralelo*, que ha passat á millor vida víctima de un vorás incendi que ocasioná la ruina d'empresa y artistas.—A darrers de janer s'hi representá ab éxit la interessant producció de 'n Souvestre *El talismán de una madre*. Poch més tart té lloch á càrrech del grupo "Avenir," la estrena del drama *La Clariana*, dels celebrats autors francesos Donay y Descaves, obra valenta y originalíssima basada en el socialisme.—Es exhumada la obra emocionant *Los dramas de Barcelona*, melodrama que sembla fet exprés pel paladar dels parroquians d'aquest teatre; y segueix á aquesta una del Sr. Moreno Gil, *La Pescadora de Arenys*, bastant defectuosa.

APOLO

La insigne Vitaliani honra ab el seu art portentós las taulas d'aquest teatre, quín públich, tot classe obrera, l'ovaciona ab deliri cada nit. Estrena *Fiorrette é Patapón*, un vaudeville molt enjogassat. *Figli del Sole*, Gorki, de caràcter social; *La Morta*, de 'n Creuhet, y *La Madre*, de 'n Rusiñol.

Als darrers badalls del estiu, el Sr. Parreño posa el *Jack*, de 'n Daudet, ab agrado del jutje supré; *El crimen de Glandieu*, alcansant regular acceptació; *Fatales herencias*, arreglo del propi Sr. Parreño, que interessa; *El proceso Durand*, d'Ennery, obra mestra en el género melodramátich; y *La ciega mártir*, dels Srs. Ayné y Fuentes, molt efectista.

L. L. L.

Cosas qu' he fet durant l' any 907

(Del meu diari)

He llegit, al menos, sis
articles de 'n Diego Ruiz;
m' he comprat unas sabatas;

he prè vintiu xocolatas
á ne la *Maison Dorée*,
qu' es allá hont els fan més bé,
(que per xó els hi pren en Peyo
desde que disfruta empleyo).
M' he firat una leontina;
m' han dat una *filipina*
que l' he tornada á doná
com aquell qui res no fá;
m' he gastat dotze pessetas
en xarops, á Canaletas;
he jugat á ne la rifa
sabent qu' es una enganyifa;
he ballat una sardana;
he anat al Prat ab tartana;
dugas vegadas ó tres
he estat al Saló Pares;
he saludat á n' en Viura;
he pres á prop de una lliura
de cafés al Tupinamba
y no he tingut may la xamba
de que 'm toqués cap bitllet...
perque estripo el paperet;
he anat dos cops á votá
perque han dit que s' hi ha d' aná,
he anat al *Parque* á fé 'l curro,
y ab els amichs á fé 'l burro,
y al Ateneo á fé 'l sabi;
he tirat llonguets al Avi
he vist *L' hort de 'n Churru-meco*;
he anat un día á cal Beco
per sortir de la escudella
que m' acostuma á fer ella;
he anat á dos casaments,
tres ó quatre enterraments,
y he anat uns mil cops á Horta...

Ja sé que aixó no t' importa,
lector, y que deus pensá
que aquestas cosas las fá
tot aquell qui s' ho proposa,
pró es que jo he fet una cosa
que potser no ha fet ningú:
No he volgut veure en Rakú!

FRA NOI

LA VIDA POLÍTICA

No es gayre fácil precisar en siluetas cruas, com cal á n' aqueixa mena de vasta pintura moral que vol representar tota una anyada de conflictes y evolucions polítiques, lo que ha succehit á Catalunya y principalment á Barcelona. Tenim, sí, assegurats els dos tons dominants: un de clar, positiu, qu' es el que ho penetra tot,—la *Solidaritat catalana*—l' altre fosch, negatiu, concentrat á las bocas obertas de las fondarias insondables ahont s' han estimbat els partits monárquichs. Diuhen que la mort no es colectiva, que las agrupacions d' homes no s' acaban d' extingir may; donchs á Barcelona hem vist morir, disoldres, dos partits polítichs que de trenta anys ensá eran amos alternatius del poder, que 's nudrían y feyan de majordoms del govern nacional. Quan l' un tenia paradas las taulas als ministeris, als governs y á las diputacions provincials, als ajuntaments y á las juntas y comissions *que pagan*, els altres prenían l' aperitiu y feyan las llistas dels convidats, tan segurs de que 'ls hi guisavan l' ápat com de que menjarian figas pel agost. Y vetaquí que de cop y volta els hi tancan el rebost. ¡Vaya, no n' hi ha més! *¿El partido conservador liberal?...*—¡Uy! ¡Deu parlar de molt temps!... *¿El partido liberal monárquico?...*—¡Callil!... Sí; me sembla recordar... Vagi allá baix, davant del Principal... *¿Ve aquell pis tot á las foscas?...* Potser allí, si hi troba algú, n' hi donarán rahó.

Sí, sí, son morts, y ben morts. Dos partits montats ab un enginy admirable pera l' explotació de tots els serveys públichs, han caygut á trossos, inertes. La gran bestia del caciquisme monárquica estava ja molt malalta, no 's podia morir repentinament. S' anava buydant y decandint ja fa tres ó quatre anys; els tentaculs que de ca'n Comas ó de ca'n Planas s' estiravan pels districtes, pels barris y pels recons de la ciutat eran cada día més flonjos y menos xucladors. No hi valía la tremenda forsa de coacció que com á medicina tónica se li injectava. *Las influencias* ja no feyan efecte. Las actas que avans se rebían blancas, venían á cada novas eleccions més negras de números, de columnas de números que s' arrenjaravan al paper com las columnas d' un exercit. Els electors votavan, y com que 'ls regidors y els diputats monárquichs se feyan sense electors, no 'n podia sortir pas cap més dels escrutinis.

Gaudímnosen d' aqueixa mort, qu' es senyal de vida nova. Massa que 'ns queixém de que per aquí, —y tot Espanya es Barcelona en aquest punt—no 's mor res del tot; de que 'ls agonitzants entossudits empestan l' ayre y ofegan á la joventut florida que puja enfebrada pel dalit de renovar, ells que may han fet més que nosa. Enterrém, companys, ab alegría al Carnestoltas que s' acaba de morir, y cuydém d' aprofitar pel bé del poble, sanejada, la grotesca casa mortuoria. Sagrada es la vida d' un home, pero hem de férnoshi á cops de punys, si convé, pera rematar las iniquitats, las prepotencias, las tiranías, las rutinas de dalt; y á baix las vanitats buydas, las bronquinas sense solta, la manía d' ultratjar, la ximplesa de *figurar pera no fer*; totas las reliquias de la política vella qu' entregavan els partits populars á l' escarni dels *partidos turnantes*... Ja cal que tornant del enterro ens afanyém á seguir l' obra que 'ns deixan comensada...

*
* *

La Solidaritat triomfá sencera, emportantsen á las Corts la representació de Barcelona, que 's repartían entre regionalistas y republicans. La preparació de

las eleccions legislativas va fer corre la sanch, y la ferida de 'n Cambó feu trágich el prólech de la jornada, trágica també per la mort d' un home á la porta d' un colegi electoral. La ciutat aquell día estigué quieta, com estemordida; molts portas tancaadas, molts carrers deserts, collas qu' anavan á votar parlant á poch á poch y milers de fusells á punt de descarregarse...

La Solidaritat triomfá, y d' aquell día ensá no hi ha res á Barcelona que no 's fassi en pro ó en contra de la Solidaritat. No cab en aquesta síntesis la relació dels fets de cada día. Ja n' están prou enterats els amichs de LA ESQUELLA L' anada al Congrés dels diputats nous; l' exposició de las reivindicacions solidarias al debat polítich; l' infiltració dels catalans en totas, absolutament en totas las deliberacions parlamentarias; la constitució de la Diputació Provincial solidaria baix la presidencia del Sr. Prat de la Riba; la gestió del Ajuntament solidari que disposa fins del arcalde de Real Ordre...

*
* *

Un fet trascendental ha estat, al mes d' octubre, la discussió del projecte de reforma de l' Administració (!) local y provincial, obra personal de 'n Maura. Dos diputats per Barcelona, en Suñol y en Cambó, parlaren al Congrés contra la totalitat del projecte. Tots dos discursos semblavan idéntichs de tó y d' argumentació; el de 'n Suñol fou celebrat com á treball notable de polítich y d' orador, pero el de 'n Cambó produhí un efecte molt més intens. *¿Per qué?* L' Hurtado, diputat de Tarrassa, va explicarho en una conferencia al Centre Nacionalista Republicá del passeig de Gracia. El notable advocat, que hi veu tan clar com clar parla, es de parer que 'l discurs de 'n Suñol exposá á Madrit opinions tan ben fonamentadas com se vulgui, pero á la fi opinions personals, ó tot lo més opinions d' una agrupació política. En Cambó, creu l' Hurtado, que va ferse portaveu davant del Parlament, no ja d' una agrupació, partit ó coalició; sino d' una forsa positiva y potentia, la forsa conservadora que vol dir forsa orgánica, que té fábricas y capitals y posiciones fermas, y que además manté, porque las necessita, las institucions tradicionals ab las que hi ha d' estar bé un govern igualment conservador. La conseqüencia de la desigual acullida rebuda pels dos diputats al Congrés—segons el conferenciant—es que hi ha una dreta de la Solidaritat, un partit conservador catalá que funciona ja en la plenitud de sa forsa, y que no hi ha una esquerra de la Solidaritat, un partit lliberal (?), conscient al menos de la funció que hauría d' exercir. Y l' Hurtado voldría que 'ls lliberals, els republicans cuytessin á formar l' esquerra ab programa idéntich al dels partits lliberals ó avansats de las nacions civilisadas.

El parer del Hurtado es el de molts altres, no el de tots els que han fet professió de fé democrática republicana dins de la Solidaritat. La constitució de la famosa esquerra es, á las darrerías del any, encare *una qüestió*. *¿Quí la resoldrá? ¿Cóm se resoldrá?*

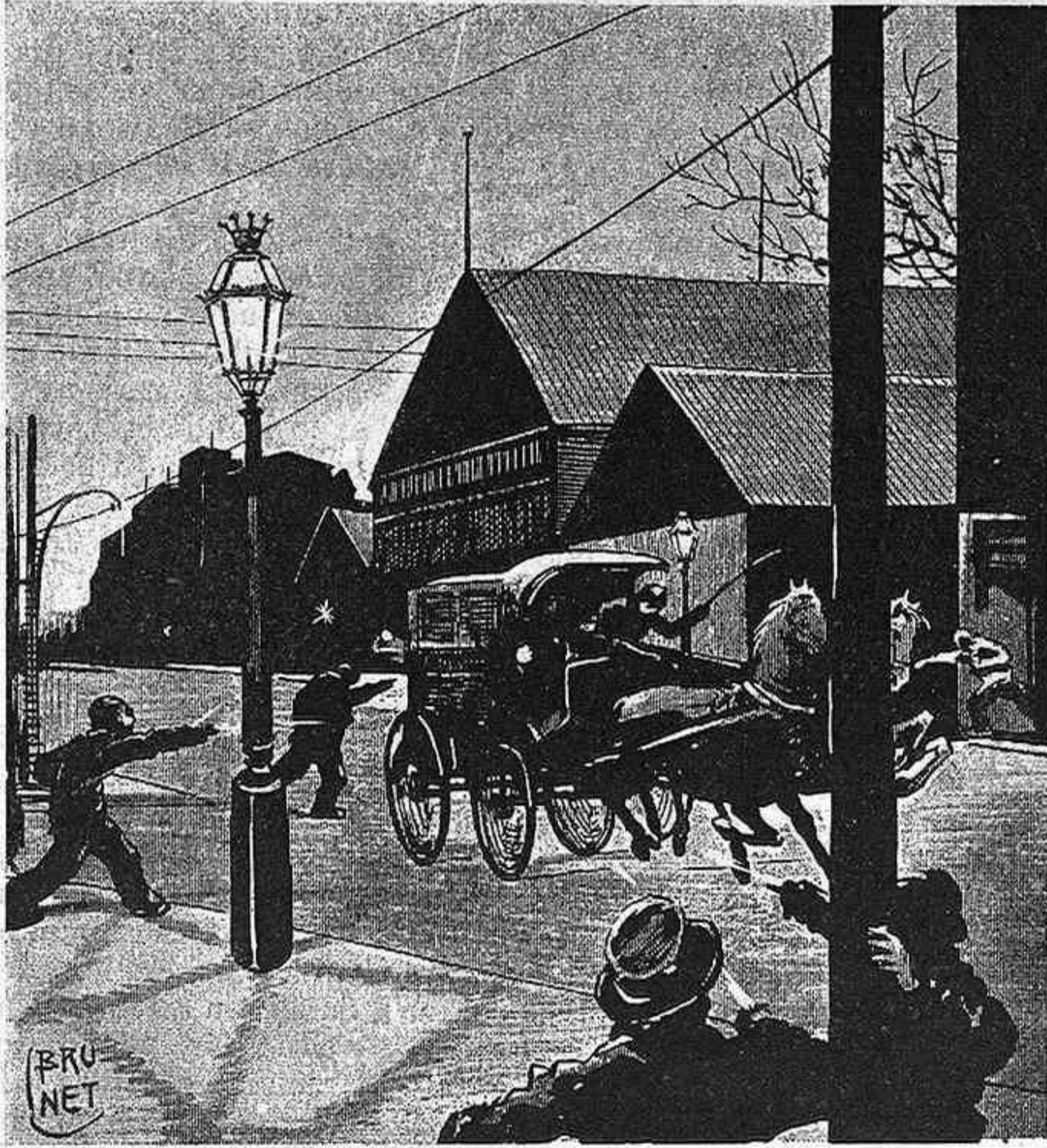
T.

La visió del bibliófil

El vell bibliófil, de barba llarga y blanca, está assegut enfront de la taula, plena de llibres de totas midas y menas: el front demunt de las mans ossosas, el vell bibliófil rumía.

De tant en tant alsa la testa, gira entorn seu la

LA SALVATJADA DEL ANY

ATENTAT D' HOSTAFRANCHS,

realisat contra 'l Sr. Salmerón y amichs que l'acompanyavan en la nit del 18 d' Abril y del qual ne resultá ferit el Sr. Cambó.

vista y... ¿qué veu que acota el cap de nou més pensívol que may? ¡Veu las inmensas estanterías atapahidas de llibres que semblan bellugarse nerviosament, desitjosos de posarse á volar pel quarto.

El vell bibliófil sent una frisansa extranya: recorda qu' es la derrera nit del any aquella; que té de fer un balans dels llibres millors eixits á llum durant l'anyada, y li vé una engunia... barrejada d' una mandral...

¡Vaya una feyna per un bibliófil tan vell y tant saberut, entretenirse en una cosa tan prosaical Y rumía, rumía com eixir ayrós de la comanda.

Fa un fret més que regular: el vell bibliófil remou el foch del braser, se posa bé las pantuflas, se passa la má per la barba blanca y acota de nou la hermosa testa.

El campanar proper toca dotze horas y al perdres al lluny del lluny el darrer ressó de la darrera batalla, el bibliófil veu que la flama del llum tremola y s'apaga... La cambra resta uns moments á las foscas: á poch de las estanterías atapahidas de llibres comensan á eixir volúms y més volúms que prenen formas humanes y 's rodejan d' una suau fosforescencia...

El vell bibliófil guayta astorat els lloms dels volúms y llegeix els seus noms: prompte 's dona un cop al front ab el palmell de la má.

—¡Eureka!— crida gojós.—¡Ja tinch lo que cercava!

En efecte, els llibres publicats durant l'any organisan una vistosa professó á correuyta y comensan á passar per devant del sabi, que somriu de goig y exclama:

—¡Jo vos coneixeré á tots! ¡á tots! Ja podéu anar depressa, ¡si vos he examinat fulla per fulla! ¡si vos he llegit lletra per lletra! ¡Oh la visió, la bella visió

que 'm vé á treure d' apuros! Y repantse al ample silló de cuyro, el vell bibliófil frueix l' encant de la extranya professó.

Obran la marxa, portant la mateixa llureya, *Polvo del camino* (Angel Guerra) y *María Moisés* (Camilo Castelló). ¡Está clar, si son de la *Colección Diamantel*

Darrera d' ells, saltant y ballant d' alegría, venen *Contes pera noys, De quan les besties parlaven, Veus aquí que una vegada*, de Marinello, Folch y Morató, respectivament; tres volúms menors d' edat que no poden estarse quiets; reptantlos á cada punt per llurs entremaliaduras, segueixen: *Lectura gradual catalana* (Marinello); *Geometría objectiva* (Estrany); *Gramática Pedagógica de la Llenga Catalana* (Bardina), y *Nomenclatura Geográfica de Catalunya* (Flos y Calcat.)

—Els noys y noyas catalans— diu el bibliófil— aquest any han estat d' enhorabona, ja que alguns escriptors han pensat en ells.

Aixó marxa, aixó marxa...

La fosforescencia que ha acabat pera omplenar el quarto s'apaga un moment pera tornar á néixer més potentia... És que vé la poesia, la dolça, la eterna poesia... y passen magestuosament els *Cants íntims* (Apeles Mesures) frescos y regalats com las ayguas de nostras montanyas; els espléndits *Poemas de Terra*, virils y lluminosos, del mateix autor; l'*Aplech de Versos*, d' Alcoverro, rimats ab

molta trassa; el delicadíssim *Cant dels Càntichs* (Verdaguer); l' épich *Colom* (id.), fa estremir la cambra ab sas dolsas melodías, y darrera d' ells, ab un cayent clássich que enamora, desfilan las *Poesies* d' en Costa y Llobera, á las que segueix, un poch avergonyit, el poema *La Lluyta Eterna* (Paradell) que dú el perfúm de nostras montanyas; á las *Poesies* d' en Anicet Pagés de Puig, se las veu passar bellament arrançadas.

¡Guayteu las *Estelas* d' en Lluís Vía, com pipillejan en la hermosa professó! ¿A qui duhen de la má? Al *Fruyt d' amor* (Burgas) saborós y exquisit. Las *Engrunas*, d' en Juliá Pous, passen fent xistos.

Darrera la secció de poesia arriba la de prosa.

Rihent á més no poguer se veuhen venir las *Pinzellades*. (Santiago Boy) y *Páginas festives*, d' Alexandre Font. Als *Dos amors* (Busquets y Punset) se 'ls veu enamorats y seriosos; *La Ratxada* (Miquel Pagés, y *Qüestió de nom* (Lluís B. Nadal) van de brasset parlant de nostra vida camperola: pera pendre part en l' animada conversa li ha assolit *Coses de casa*, d' en Miquel Torroella.

A vol d' auell, Dels anys de la Faccia y *Per matar la estona* (Aldavert) mostran ben bé ésser germans, ¡y quín cayent més agradós tenen els tres!

¿D' ahont han sortit aqueixa munió d' *Aucells de gabia*? Son els carrilayres d' en Coca y Vallmajor. Darrera dels aucellets plomats y malaltissos vé l' antipátich esparver! Que passi depressa!

Cayres vius (Víctor Catalá), y ben vius son aquestos que desfilan plétórichs de vida y exuberants de color, acompanyan al bon *Amich* d' en Suriñach Senties, un amich qu' es tot sentiment y tendror; al contrari de *L' auca del senyor Esteve*, ó 'l senyor Esteve de l' auca que, tot passant, llensa unas sátiras finíssimas que couhen á més no poguer.

Sola, allunyada dels demés companys, la *Revolta*, d'en Pous y Pagés, passa com un llamp ab cara ferrenya, sens fer cas del *Poble gris* (edició económica) que, plé de sá humorisme, li prega que vagi al pas. ¡Y qué té d'anarhi! ¡Si hi anés ja no li dirian la revolta!

¡Que bé hi escau ara, pera distreure la vista, el *Ball de les gitanes* (Masó y Goula).

¡Oh magestuós *Parcival* (Wagner y Pena) quan bell ets habillat á la catalana! Tan bell com el *Cancioner selecte catalá* (Beethoven y Pena) que 't va darrera. Las vostras armonías fan estremir la cambra del vell bibliófil que us guayta embadalit y esma-perdut.

Darrera d'aquests dos volums, rublerts de melodías exquisidas, se veuhen desfilant els éxits teatrals del any: *La Mare* y *En Joan del Os*, que van seguits d'una tempesta d'aplaudiments: *La Barca Nova* y *La Santa Espina*, de brasset lliscan també escoltant benévols picaments de mans.

Pensatú y solitari *El somni d'en Bernat Metge*, deixa un perfúm d'antigor que enamora: sembla que vagi perdut pensant en el seu temps, ben al revés del *Glosari*, de l'Eugeni Ors, que passa engallat y satisfet d'ell mateix, llensant al pas glosas y més glosas.

Rodejat dels volums de la «Biblioteca Popular de L'Avenç» que sembla li donguin guardia d'honor, se veu venir *El Año en la Mano*, que sab de tot, que parla de tot y, no obstant, es modest á més no poder, y diu tot lo que sab per una pesseta y mitja.

¿Voleu conéixer als que 'l rodejan? Aquí 'ls teniu: *La caiguda* (Felip Palma); *Novalis* (Ofterdigen y Maragall); *Estances* (Kayam y Vives Pastor); *Contes* (Andersen y Massó Ventós); *Crisálides* (Prudenci Bertrana); *Delirium* (Alfons Maseras); *Heroisme* (Rivera y Rovira) y *Barcelonines* (Robert Robert).

Clouhen la marxa alguns varis volums plens de ciencia que 's difuminan entre las darreras resplandors de la feble claretat que ha omplert la cambra: la *Historia crítica, civil y eclesiástica de Catalunya* (Antoni de Bofarull); el *Manual del Derecho Catalán* (Artur Corbella); *Recuerdos de una excursión á Dinamarca y Suecia* (Joan Maluquer y Viladot) y el *Estudio de los servicios municipales en varias capitales de Europa* (Frederich Armenter).

Al passar aquest darrer volúm, com per art mágica la llum de la cambra torna á revifarse; la visió s'esborra y el rellotge proper toca la una de la matinada.

El vell bibliófil s'aixeca somrihent; se refrega las mans de gust, agafa la ploma y á corre-cuyta fa la revista bibliográfica del any... el balans de la intelectualitat literaria.

Pero, avants qu'ell la dongui á la estampa, ja la té escrita y sortida á llum la

FURA

L' ANY CÓMICH

Rigurosament histórich.

En el día de la inauguració del monument de 'n Pitarra.

Dos admiradors seus contemplan la bonica estatua, serenament assentada sobre 'l discutible pedestal, y un d'ells pregunta:

—¿Quánt temps han estat pera fer aixó?

—Una barbaritat. Més de nou anys.

—¡Dimontril...

Y, després d'una pausa:

—Ell els feya més depressa els monuments.

¡Hermosa alusió á *Las Joyas de la Roser*, á *La Dida*, á tantas y tantas celebradas obras, fillas de la inspiració del immortal creador del teatro de la nostra terra!

Al obrirse enguany la temporada del Principal, en un círcul d'autors se feyan comentaris sobre las majors ó menors probabilitats d'èxit de la empresa que s'havía quedat el teatro.

Que si serán verdas, que si serán maduras, la opinió general va ser que 'l negoci acabaría malament.

Passadas unas quantas senmanas, tornaren casualment á reunir-se els mateixos amables murmuradors, y, com se parlés altra vegada de la marxa de la empresa del Principal, un d'ells feu constar que la cosa havia caygut molt bé.

—Fet y fet, es lo que havia de succehir—observá un altre.—Una empresa com aquesta, per forsa havia de caure en *gracia* y sobre *tu*.

Tothom sab que avuy l'empresari del Principal es un conegut matalasser de la vehina ex-vila.

Davant del establiment tancat del confiter Llibre, el día de la seva mort:

—¿Qué 'n deurán fer dels dolsos que ayuy hi ha á la botiga?—deya un.

—¡Quí sab!—responía un altre.—Potser els reparitiran als concurrents al enterro, porque 'l trance no 'ls sigui tan amarch.

Veyent passar el carruatge fet construhir pel Ajuntament pera la conducció d'aparatos explosius trobats á la vía pública, pregunta un foraster:

—¿Qu'és aixó?

—El cotxe de las bombas.

El foraster, clavant en el vehícul una mirada d'enveja:

—¡Vaya una ciutat de més rumbol... ¡Hasta las bombas van en cotxel!...

Dugas senyoras, al Parch, s'estavan enfabadas devant del mamuth *inaugurat* no fa gayres días.

—Es de pedra, ¿eh?—deya l'una, dirigintse á l'altra, que suposava més ben enterada qu'ella.

—¡Vaya!... Y de la forta.

—¿Y per qué l'han fet de pedra aquést?

—Perque 'ls sembla que aixís será de més durada que de carn.

XARADA

L' ANY NOU Y JO

Era prop de mitja nit;
cap *cinch hu-cinch* me 'n anava
quan vaig topá ab un baylet
que se 'm va enredá entre camas.
—«¿Qué vol aquest mama dits?»
vaig dir creyent que intentava
llimpiarme 'l calsat... dels peus.
—Dispensi, senyó Staramsa,—
ell digué, aixecant el cap,
vaja té:—entre mí pensava
fins em surten coneguts
cinch dintre la *nyebicracia*.
—Escolta, noy, ¿cóm te dius?..
¿que no tens pare ni mare?..
—Ni *dugas-quinta* tampoch;
¿que no 'm coneix?

—No; ni ganas.

—Donchs, jo soch l'any *Noucents vuyt*.

RESUM

Se comensa menjant neulas
y menjant neulas s' acaba;

de modo que l' any, en suma,
no es res més que una neulada.

—¿L' any *Noucents vuyt*...? ¡ay! aguantam,
pero... no m' aguantis, no,
perque podria aixafarte;
¿y ahont vas per aquí tot sol?
mira que si 't troba un guardia.

—¡Qu' es un guardia?

—«Que no hu sabs»

—No senyor, no pas encare,
¿y que vol dir que 'm *total*?

—No; ja no 's *hu-dos-tres* ara,
pero ¿que hi portas aquí
dintre aquest paquet...? destápal

—Es el programa sencer
dels dotze mesos.

—Camama,

val mes que me 'n *quarta-tres*;
si á n' aquí aixó dels programas
ja no s' estila, no mes
que quan se ballan sardanas.

—¿Qué son sardanas?

—¿No ho sabs?

—No.

—Es la danza catalana
que casi tots la ballém,
pero molts la ballém... magre.

—Mes magre la ballareu
d' aquí endevant.

—¿Qué dius are?

—Si senyó: en el meu carnet
porto la mar de desgracias:

successos, inundacions,
disgustos, tragerías, vagas,
assassinats, robos, crims,
catástrofes ferroviarias,
explosions, ensorraments,
terremotos, vents, recárrechs,
impostos, contribucions,
lleys dolentas y molt... Maura;
dos-quart com vulga, afegí,
se cumplirá tal com marca
que aixís en el testament
me ho va deixar el meu pare.—
No li vaig contestar mes;
pero 'm van vení unas ganas
d' agafá aquell bordegás
ficármel sota la capa
y tirarlo dintre mar
ab pedras á la butxaca,
en una paraula, fer
un *anyicidi*, pro vaja,
vaig obter per deixár'l sol
allí ab la boca badada
y anarmen cap á dormir
perqué la son m' apretava.

J. STARAMSA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Anuncis

ALMANACH
DE
LA CAMPANA DE GRACIA

PERA L' ANY 1908

Preu: 2 ralets y bon profit

ALMANACH
DE
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERA 1908

Ptas. 1

TAPAS ab planxas dauradas pera enquadernar l' any 1907

DE
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

DIBUIXADAS PER J. TRIADÓ

Tapas solas . . . . . Ptas. 2'50

Tapas y enquadernació . . . . . » 3'50

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE - ENCICLOPEDIA DE LA VIDA PRÁCTICA

PARA 1908

Queda agotada la edición

LIBROS PARA REGALOS

DE TODOS PRECIOS, TAMAÑOS Y ENCUADERNACIONES

DEMÀ DISSAPTE, DÍA 4

EXTRAORDINARI

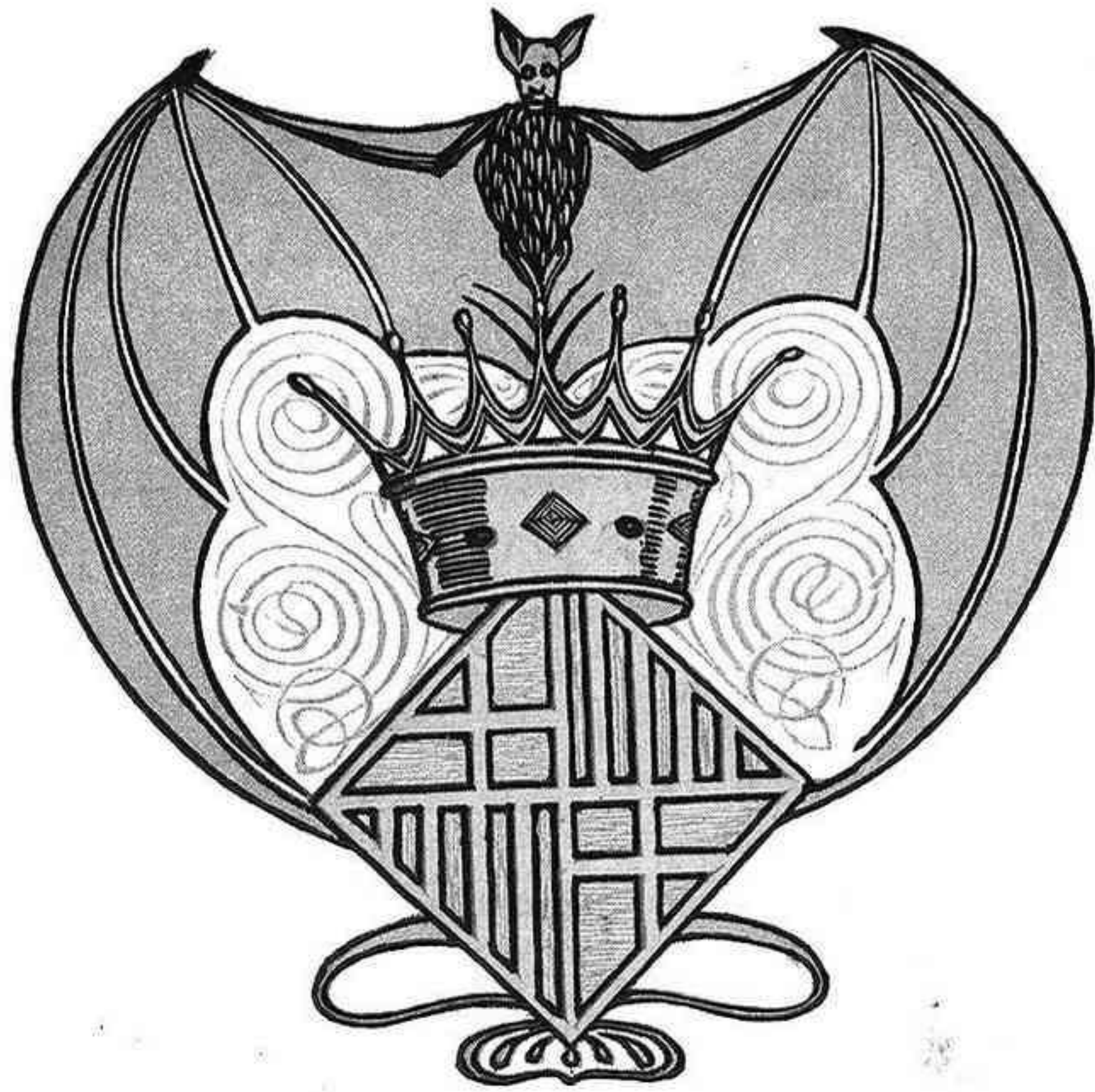
DE

LA CAMPANA DE GRACIA

8 PLANAS D' ILUSTRACIÓ Y TEXT

Firmas de reputadíssims escriptors y dibuixants de la nostra terra

10 céntims

Preu: 25 céntims